Український ВІСНИК

E-mail:
ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXI. № 13-14 (*липень*) 2014

Верховино, світку ти наш, Гей, як у тебе тут мило!

Прочитайте:

- Тарас Шевченко: «Царі» – обличчя, яке ридає... (І)
- Гуцульському Кобзарю 180
- Іван Марочко – депутат активний
- Початки мого газетярства (І)
- Усмішки та сльози після 50 років...
- Недоспівана пісня Володимира Івасюка
- Українські письменники у Копашелі
- Сторінку письменника

Прес-реліз

1. Внаслідок чітко спланованої військової операції зі збройним захопленням, розпочатої ще 20 лютого 2014 року, Росія окупувала частину українських територій – АР Крим та м. Севастополь. Т.зв. «референдум» щодо приєднання Криму до РФ, що був організований з грубим порушенням українського законодавства та проходив під дулами російських збройних сил, є нелегітимним, а його результати сфабрикованими. Будь-які подальші дії РФ з намірами легітимізувати своє перебування в Криму є протизаконними. Кримський півострів був, є і залишатиметься українською територією. Зараз його статус – тимчасово окупована територія.

Позиція: Звертаємося до іноземних партнерів із закликом пам'ятати про порушення Росією засадничих норм міжнародного права, зокрема принципу суверенітету та територіальної цілісності та утриматися від будь-яких офіційних контактів та дво- чи багатосторонніх програм співробітництва на політичному, економічному, культурно-гуманітарному напрямах із самопроголошеною владою АР Крим та м.Севастополь на всіх рівнях. Продовження або започаткування таких контактів може інтерпретуватися як визнання нелегітимної «Республіки Крим» та розглядатиметься як недружній акт стосовно України.

2. За окупації Криму відбувається систематичне, планомірне та повномасштабне порушення прав людини та громадянина, передусім за національною та релігійною ознаками. Звіти моніторингових місій ООН та ОБСЄ у сфері прав людини та національних меншин підтверджують цю загрозливу тенденцію. Аналіз причин і наслідків таких порушень свідчить про відверто направлену на це політику окупаційної російської влади.

Позиція: Закликаємо світову спільноту продовжити постійний моніторинг ситуації у Криму. Порушення окупаційною російською владою прав людини має бути жорстко засуджене усіма урядами демократичних держав та правозахисними організаціями. Необхідно вимагати від Росії допуску на територію півострова моніторингових місій для спостереження за ситуацією у сфері прав людини та національних меншин.

3. Після Криму Росія продовжила неоголошену, т.зв. «гібридну» війну проти України в Донецькій та Луганській областях. Закинуті нею диверсійні групи та фінансово підтримувані кримінальні елементи спробували легітимізуватися через оголошення т.зв. «ДНР» та «ЛНР». Методика їхньої роботи свідчить про постановку перед ними єдиного завдання: дестабілізація ситуації, терор мирного населення і знищення інфраструктури регіону. Про виключну роль Росії у процесах на сході України красномовно говорять безліч неспростовних фактів, у т.ч. постачання нею зброї і найманців на територію України, концентрація сил бойовиків біля кордонів з Росією, регулярні «консультації» лідерів терористів у Москві, спроби їхнього відходу на територію Росії, переправлення захоплених бойовиками українських військовослужбовців до Росії.

Росія наполегливо намагається зняти із себе відповідальність за процеси на сході України та переконати світ у тому, що в Україні відбувається внутрішній воєнний конфлікт, який українська влада не здатна вирішити власними силами. Таке представлення ситуації повністю відповідає інтересам Росії, яка прагне перетворити схід України у зону нестабільності і цим самим забезпечити собі контроль за розвитком нашої держави. Водночас консолідація зусиль української влади та українського суспільства у намірі повернути мир та безпеку в державу є важливим чинником у протидії прагненням агресора.

Позиція: Закликаємо міжнародну громадськість визнати та чітко заявити про те, що Росія веде на території України війну нового формату.

4. Плани Москви поширити збройну ескалацію на інші східні області та південь України не реалізувалися через вкрай низьку підтримку сепаратистських настроїв місцевим населенням. Однак риторика Кремля про т.зв. «Новоросію», до якої В.Путін відніс Харківську, Донецьку, Луганську та Одеську області, а також постійна інформаційна хвиля російської пропаганди, яка говорить про «сопротивление Юго-Востока», не викликають сумнівів, що Росія вживатиме кроки з метою реалізації своїх планів. Штучне нагнітання настроїв навколо Одеської трагедії 2 травня та створювані перешкоди для об'єктивного розслідування відповідають інтересам Москви.

Позиція: Будь-які спроби Росії поширити ескалацію повинні зустріти опір та заперечення з боку світової громадськості. Відмова іноземних партнерів «грати за російськими правилами» дозволить уникнути подальшого загострення ситуації.

5. У війні з Україною Москва робить потужний акцент на інформаційній пропаганді. Масштабна пропагандистська машина Кремля активно просуває дезінформацію та здійснює підміну понять для виправдання власних злочинів і створення негативного іміджу української влади. Громадськості в Росії та у світі наполегливо насаджуються пропагандистські штампи, які повністю викривляють реальність та заперечують очевидне: замість «на сході України триває неоголошена війна, що ведеться Росією проти України» – «на Південному Сході українська влада веде каральну операцію проти власного населення», замість «терористи і російські найманці тероризують, катують та вбивають мирних мешканців» – «сили ополченців та армії Південного Сходу захищають рідний край», замість «українська влада робить усе для деескалації ситуації та забезпечення єдності Української держави, у т.ч. враховує інтереси усіх регіонів» – «фашистська київська влада утискає російськомовне населення, захистити яке повинна Російська Федерація».

Позиція: Звертаємося до урядів і громадськості західних держав не піддаватися впливу російської пропаганди, спрямованої на агресивне втручання у внутрішню політику України та дестабілізацію ситуації в нашій країні. Важливим елементом протидії інформаційній пропаганді Росії стало б поширення у власних інформаційних просторах об'єктивної інформації про процеси в та навколо України.

6. Мирний план Президента України з врегулювання ситуації на сході покликаний остаточно повернути в зруйновані регіони мир і безпеку та відновити їхню життєздатність. Виконання ключових пунктів Плану: припинення застосування сили, складання бойовиками зброї, звільнення всіх заручників та захоплених будівель, повернення найманців на територію Росії (контрольований коридор для їхнього відходу) та встановлення жорсткого контролю за кордоном – неможливе без політичної волі та практичних кроків Кремля.

Наразі з боку Росії, крім декларативних та символічних кроків, покликаних заспокоїти світову спільноту, не відбувається жодних позитивних зрушень.Найманці та зброя, у т.ч. важка військова техніка, продовжують надходити з її території. Вогневий контроль російських прикордонників за кордоном спрацьовує лише у разі спроб російських бойовиків повернутися на батьківщину. Антиукраїнська пропагандистська кампанія триває.

Позиція: Закликаємо світову громадськість не обмежуватися лише заявами про підтримку Мирного плану Президента України. Відсутність подальших практичних кроків з боку Заходу, спрямованих на те, щоб змусити Росію припинити збройну агресію проти України, створює для Кремля враження вседозволеності. Лише Росія здатна остаточно зупинити війну в Україні, а Росію може зупинити лише об'єднана політична воля Заходу.

7. Консолідована міжнародна підтримка зусиль України з врегулювання ситуації на сході України повинна знайти своє відображення у дієвому тиску на Росію з метою відмови її від агресивної політики проти нашої держави та припинення цієї неоголошеної війни. Женевська зустріч 17 квітня та Берлінська зустріч 2 червня, а також безліч міжнародних контактів української влади з іноземними партнерами засвідчили розуміння світовою спільнотою причин ескалації на сході України та безпосередню роль Росії у цих процесах. Також була підтверджена підтримка зусиль Києва з врегулювання ситуації. Водночас небажання Росії здійснювати очікувані від неї кроки повинне стимулювати іноземних партнерів адекватно реагувати на таку поведінку Москви.

Посольство України в Румунії

Путін кличе назад в СРСР

У квітні соціологічна група «Рейтинг» провела в Україні опитування «Ностальгія за СРСР», яке виявило, що за розпадом Радянського Союзу шкодують близько третини мешканців центру, близько половини – сходу і півдня та понад 60 відс. – Донбасу. Чим старші респонденти, чим менший їхній рівень освіти та доходів, тим більше вони шкодують за СРСР. Погляди людей, які тужать за минулим комуністичним режимом, збіглися з жалем Президента Росії Володимира Путіна, який розпад СРСР назвав «найбільшою трагедією XX ст.». Коли третина українців лише тужить за СРСР, то В. Путін діяльно його відроджує.

Передовсім триває посилення туги серед населення самої Росії. Телеканали заповнені старими радянськими фільмами, які оспівують щасливе життя в СРСР, бадьорими піснями минулих часів. Провідною темою стала перемога у Другій світовій війні (звісно, для росіян – великій вітчизняній), нібито досягнута на сплеску загального патріотизму населення. Створено художній фільм «Назад в СРСР», у соціяльних мережах «В контакті» та «Однокляcники» з успіхом триває гра «Пригадай СРСР», розгорнуто «Форум народжених в СРСР».

На різних урочистостях знову співають гимн СРСР з дещо виправленим текстом, молодь від березня знову виконує давні норми фізичного загартування «Готовий до праці і оборони», робітників залучають до конкурсів на звання найкращих виробничників на зразок «стахановського руху», у школах впроваджено нові підручники з історії, які теж пропагують життя в СРСР, вперше за останні 23 роки 1 травня на Червоній площі Москви та в інших містах відбулася святкова «демонстрація трудящих».

Можна навести ряд прикладів цілеспрямованих зусиль Кремля відродити СРСР, але провідне місце серед них посідає зовнішня політика у цій площині, першою жертвою якої стала Україна. Москва намагається роздрібнити Україну на окремі регіони, щоб потім заволодіти кожним з них зокрема.

З травня на зустрічі президентів Росії, Казахстану та Білорусі ледве не була підписана угода про Евразійський союз – оновлений СРСР, але раптом став на перешкоді білоруський провідник Олександер Лукашенко, і підписання довелося відкласти.

Дії кремлівських діячів, на думку істориків, дуже схожі на вичини націонал-соціялістів Гітлера, які теж виводили Німецький трудовий фронт на свято «Національний день праці». Тепер партія «Єдина Росія» виводить людей на Першотравневі марші. Далі нацисти рушили приєднувати терени, де виявляли етнічних німців. Тепер Москва «рятує» росіян в Криму і на Донбасі.

Але охочі повернутися в СРСР повинні усвідомити, що Москва вже не має сили відродити тоталітарний комуністичний режим, фактично засуджений усім світом. Відроджений СРСР став би режимом кримінальної еліти, як це вже починалося в Україні. Саме повалення режиму Віктора Януковича викликає страх і лють В. Путіна. Щоб уникнути пробудження власного народу, він посилює антиукраїнську пропаганду, засилає в Україну диверсантів, яких назвали «колорадами», залякує росіян «бандерівцями», збуджує розбійницькі настрої кримінальних верств, яких ще не бракує в суспільстві.

Новий уряд України чинить відчайдушні зусилля, щоб уникнути громадянської війни з неминучою інтервенцією Росії. Але важко усвідомити своїх же громадян, якими під впливом ворожої пропаганди оволоділа жага руйнувати власну державу. Важко переконати їх, що в разі перемоги Росії на них знову чекають сибірські табори, психіятричні ізолятори, цензура, злидні, заборона перетинати власні кордони – усе те, що мали люди в СРСР під співи радісних пісень з численних гучномовців.

(«Свобода», США)

УСМІШКИ ТА СЛЬОЗИ ПІСЛЯ 50 РОКІВ...

Що таке п'ятдесят років? Це аж півстоліття, сказав би хитромудрий, це ювілей золотого подружжя, вигукнув би переконаний сім'янин, це повна зміна покоління, зауважив би історик, це середній строк робочого внеску людини в суспільне життя, підкреслив би соціолог і визначення могли б продовжуватись...

На мою думку, це було, є і завжди буде тайне, і десь-то звичайне преображення молодіжного невпинного ентузіазму, ореоленого веселками мрій, в доброзичливу мудрість зрілої людини, в якої точки опори це стриманість та розсудливість, бо пройшла вона, людина, гідно і плідно дорогу свого Божого призначення та власного життєвого вибору. Мені все це підтвердилось вкотре-то після того як всі мої колеги представили коротенько, але яскраво, мінікіносюжет свого скромного, і в тому числі унікального життєвого внеску в те, що великими словами називаємо Гармонією Всесвіту. В їхніх очах, в захованім куточку, я бачив як бриніла сльоза, в якій відображались то зорі недосягнутих мрій, то сяяло сонце отих скромно признаних, колись-то мріяних, а тепер сповнених душевних здобутків.

Це все, а можливо, більше і глибше, відчували і бачили двадцять першого червня мої однокласники, колишні учні останнього випуску – 1964-го року – українського відділу Ліцею міста Серету, Сучавського повіту. Закінчило нас одинадцятий клас сорок один чоловік, в живих залишились тридцять, одинадцять відійшли, на жаль, у вічність. З великою гіркотою в душі додаю, що сьогодні, першого липня, через тиждень після зустрічі, коли пишу ці рядки, тільки відпровадили в останню дорогу нашого колега, одного із найвидатніших викладачів математики Серетського ліцею «Лацку Воде», Дмитра Василинюка.

Але, ось наш український одинадцятий випускний клас:

1. Боднар Іван
2. Бучак Олтя
3. Василинюк Дмитро (+)
4. Воєводіко Віоріка
5. Гарасимюк Аурелія
6. Гарасимюк Василь (+)
7. Григораш Сільвія
8. Григораш Мірча (+)
9. Грушкевич Корнелія
10.Грушкевич Фердинанд (+)
11.Димушка Марія
12.Дівісієвіч Дмитро (+)
13.Дівісієвіч Ілля (+)
14.Дівісієвіч Олімпія
15.Жібура Драґош
16. Карлійчук Марія
17.Кожокар Микола
18.Кожокар Наталія
19.Костишевська Лія
20.Кирліґ Віоріка
21.Кочерган Аурел
22.Кочерган Олена (+)
23. Красуляк Ілля
24. Кушнір Мірча (+)
25. Кобилчук Аурелія (+)
26. Матейчук Віктор (+)
27. Матей Мірча
28. Попович Марія
29. Прокопець Василь
30. Процький Мірча
31. Платик Юліяна (+)
32. Станчук Георгій
33. Скоробогач Фелічія
34. Фрасинюк Євсебій
35. Фрасинюк Марія
36. Шмальберґер Василь
37. Цьомчук Ольга
38. Юрійчук Лівія
39. Яворський Василь
40. Ямніцький Ісідор (+)
41. Яськів Василь

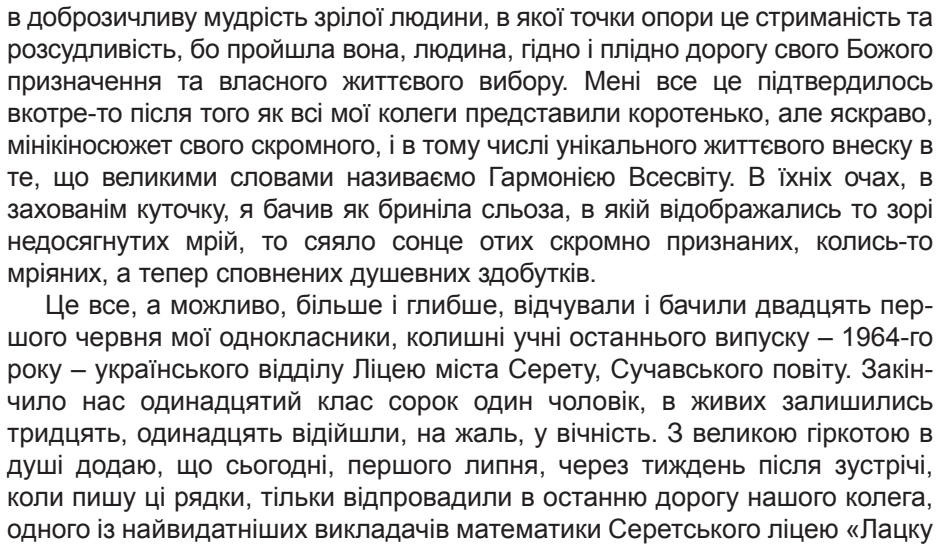

Змогли прийти на зустріч після п'ятдесяти років двадцять два колеги із тридцяти в живих, а зустріч почалась в суботу, в дев'ять годин, із невідчуваними дотепер емоціями впізнання колишнього однокласника. Вдивлялись ми ув очі кожного прибулого і так хотілось відкрити того юнака чи юнку, з яким колись-то сиділи разом в парті, жартували чи пустували, готували уроки чи мріяли завоювати хоч би частинку світу... А то все прибували серйозні мужчини чи жінки, всі з якоюсь таємною усмішкою, посріблені на скронях, з глибоким світлом в очах, що проходило крізь більш чи менш приховану жемчужину, і всі знаходили своєрідні слова чи жести, щоб висловити їхню незміряну душевну радість.

Роль керівника класу виконав викладач румунської мови Еміль Барбу замість колишньої нашої керівниці, спочилої у Бозі, пані Валентини Яричевської,

видатного викладача математики. За якимось-то воскреслим покликом кожен із нас попрямував, приблизно, до «своєї» парти – першої від дверей, другої посередині, чи третьої від вікон – сів зі своїм колишнім товаришем, а почувши своє ім'я, скромно підняв руку та коротко вимовив: присутній!

Наступний момент був насправді чудотворним. Якась невидима та потужна машина часу повернула нас у 1964-ий і рік за роком ми бачили у слові кожного присутнього всі наші кроки життя, від початків до завершення професійного поклику, від особистих досягнень до сімейних сповнень... Не можна не відзначити, бо це є наша гордість, і те, що понад шістдесят відсотків із випускників нашого українського одинадцятого закінчили вищу освіту, а решта різні післяліцейні училища, жоден не залишившись на рівні тільки середньої освіти, ліцейного рівня. У словах, у очах і в душі кожного із моїх колег я бачив радість повного життя, початого із оптимізмом, притаманним юності, пройденого мудро обраними стежками та ореоленого здійсненнями, що сьогодні стали найщирішими признаннями істини, що правдива путь завжди закінчується щастям і радістю.

Пишу ці слова не з небеспідставного перевищення, бо мої колеги це живі свідки моїх тверджень (наскільки б не був я суб'єктивним !), але пишу тому, що хочу висвітлити одну із істин життя-буття людини, зокрема нашого українця, проживаючого в Румунії: правдиве сімейне та шкільне виховання на рідній українській мові.

Ми походили із українських, декотрі із мішаних, сімей, навчались у школах з викладанням на українській мові та поступили до середньої школи (сьогодні ліцею) з викладанням на українській мові математики, фізики, хімії, біології, історії, тощо. Часи були нелегкими, сорок із нас були синами та дочками селян без солідної матеріальної або духовної підстави (тільки голодні знань!) та ще присилуваними «переконати» батьків, щоб записались до колгоспу.

Але фундаментально це не було важливим, бо тоді ми хотіли вискочити на вищий щабель суспільного статусу, в якому проживали, ми хотіли більше знати, більше бачити, більше здійснити. І це нам вдалося!

Не була нам на заваді українська мова, ми продовжували науку у факультетах чи технічних училищах на румунській мові, ми стали інженерами, техніками, медкадрами, бібліотекарями, викладачами математики, історії, географії на румунській мові і навіть викладачами румунської мови. Це один із скромних доказів, що людина самореалізується вповні, якщо ставить за наріжний камінь рідну мову, або, науково сказати, розвивається згідно генотипу, котрому належить.

Не була на заваді українська мова, бо ми і наші родичі відносились з повагою до школи, ми вивчали все серйозно, правильно і глибоко, в тому числі і українську, і румунську мови, у нас були викладачі, які вміли дарувати знання і вміли вимагати знань, а ми хотіли стати принаймні такими самими як вони або й навіть перевищити їх. І це нам вдалося!

Далеко від мене навіть думка образити чимось сучасні покоління, чи то викладачів, чи то учнів, чи то родичів, але роздумуючи по мужицькій арифметиці, то мені здається, що як поставиш дитину з початку її життя на найвищий щабель, дальше такій дитині доведеться тільки сходити на нижчі щаблі!...

Євсебій ФРАСИНЮК
Фото автора

(Закінчення на 4 стор.)

Гуцульському Кобзарю 180

Це – легенда, це українець, який словом будив і просвічував свій народ. Це – потужна особистість, на яку треба рівнятися, співставляти свої кроки і нам, нинішнім, якщо хочемо бачити свій народ, свою державу у розквіті, гараздах. Адже якими були віщими слова Гуцульського Кобзаря: «Я наш народ усім серцем люблю і душа моя віщує, що його велика доля жде». Дай Боже, щоб ці слова сповнилися. У Великого Українця, Великого Гуцула варто повчитися і патріотизму, і простоти, і безмежної любові до свого краю. Про це часто повторюється на великих і малих торжествах з нагоди вшанування поета. Щороку в Путилі, там де тому 180 років (8 серпня 1834 р.) народився Юрій Федькович, в першу неділю серпня місяця відбувається літературно-мистецьке свято «Шовкова косиця», присвячене Гуцульському Кобзареві.

Пам'ять про Юрія Федьковича, котрий зажив слави гуцульського Кобзаря, свято бережуть буковинці. Свідченням цього є щорічне вищесказане свято «Шовкова косиця». На честь 170-річчя в центрі містечка Путила, де народився Юрій Федькович, відкрито пам'ятник цьому поетові і прозаїкові українського люду. Це було головною подією XIV Гуцульського міжнародного фестивалю, що проходив 6-8 серпня 2004 року в Путилі. На повен зріст, у сардаку на плечах, Юрій Федькович ніби стверджує любов до всього рідного, гуцульського, і вкотре промовляє слова свого вірша «Мій сардак»:

Я ж бо тебе не звержуся,
Руський мій сардаче.
Тепер аж я заспіваю,
Тепер аж заплачу.

Бо маюся в шо утерти:
Широкії поли.
Не скину тя, мій сардаче,
Ніколи, ніколи!

На відкриття пам'ятника прибули науковці, письменники, мистецтвознавці, працівники культури з України та інших держав, між якими знаходилися і українці з Румунії на чолі із Ярославою Колотило – радником у Міністерства культури.

Про подію відкриття пам'ятника Юрія Федьковича у Путилі писали всі чернівецькі журналісти. Тримаю і по сьогодні журнал «Карпати» із Путили, де надруковані уривки із виступів учасників цієї події. Подаю, коротенько, виступи важливих осіб, слова яких є актуальними, як ніколи.

Михайло Гнатюк, доктор філологічних наук, завідучий кафедрою теорії літератури і літературознавства Львівського Національного Університету: «...Федькович належить до тих, хто йшов першим. А першим завжди важко. Юрій Федькович вів завжди боротьбу проти москвофільства, того чиряка, який роз'ятрює, роз'їдає тіло українського народу. І ми бачимо сьогодні те, що москвофільські ідеї, які мали колись поширення і на Буковині, і на Галичині, і сьогодні продовжуються і в конфесійних справах, і в літературних, і у всіляких інших питаннях. Ми належимо до того нового покоління, яке повинно взяти уроки від Юрія Федьковича, із його сильних сторін. Урочисті дні переважно говорять про сильні сторони, і ми справді мусимо брати насамперед на озброєння нашого сучасника сильні сторони його творчості.

Саме те, що він просвітив наш народ у ті далекі часи. Згадаймо Франкові слова: «І підеш ти в мандрівку століть з мого духа печаттю». З печаттю духа Юрія Федьковича мусимо йти вперед до нашого світлого майбутнього, яке все одно буде на Українській землі, як би не старалися перешкодити цьому процесу».

Яку правду висловив професор Гнатюк!

Петро Кононенко – академік, українознавець:

«...Нам не просто треба відзначити, що Юрій Федькович був. Він сьогодні ще більше, ніж був. А завтра буде ще більше. Нам до нього треба йти. Нам сьогодні треба відтворити дух тих геніїв, які утвердили наш народ. Прийдем до Федьковича – станемо мудрішими, станемо патріотичнішими, станемо людянішими, станемо величнішими, ми станемо тими, на кого сьогодні світ дивиться і кого хоче знати. Бо Федькович – велика людина. Великий патріот. Великий громадянин світу. Пишаймось, що маємо його...»

Щороку на святі Федьковича бере участь Володимир Вознюк, поет мистецознавець, член Національної спілки письменників України, директор Музею Ольги Кобилянської із Чернівців, уродженець с. Киселиці (8 км до Путили), де його батько – отець Авксентій Миронович, митрофорний проієрей, був парохом протягом 64 років. На жаль, 7 липня 2012 року, на 97-му році життя після нетривалої, але виснажливої хвороби завершився шлях людини великої душі, гуманіста з непохитною вірою у серці. Також на святі «Шовкова косиця», були присутні видатні представники сучасної української літератури, як Марія Матіос із с. Розтоки Путильського району, народний депутат України, лауреат Національної премії Тараса Шевченка за літературну діяльність, поет Дмитро Павличко, політичний діяч, уродженець Галичини, на правобережжі Черемоша, недалеко Путили та інші письменники національного рівня України.

Свято вшанування Юрія Федьковича відбувається на подвір'ї Хати-Садиби, організуються виставки із різними народними речами. Народні костюми, рушники, вироби із дерева для кухні і для полонинського літування, іграшки та інші речі. Учасники свята відвідують музей-садибу; у церкві, збудованій на ділянці землі Юрія Федьковича відбувається богослужіння та панахида ктитору церкви, для будівлі якої Юрій Федькович знаходився між депонентами, із сумою досить великою грошей.

Знають всі, що Федькович уберався по-гуцульськи, так ходив і до церкви. По дорозі не обминав нікого, аби не привітався та не заговорив «...Він гроша нікому не жалував...як лише мав, то кожному позичив та дарував».

Милими письменницькому серцю були спілкування із гуцульським людом, а ще милішими були гори.

Кожна розлука із рідним краям, верховинами пробуджувала у письменницькій душі струни смутку та жалю.

«Будь здорова, Чорногора!
Вже вовік тя покидаю!
Муть в трембіту браття грати,
Я вже з нами не заграю...
Будь здорова, Чорногоро!
І трембіто! і кедрино!
Що вже шепчуть? «Не загинеш?»
Знаю й сам, що не загину!
Гуцулові домовина –
Лиш з кедрини споконвіку.
Будь здорова моя кедро,
Лиш горі си вернуть ріки»

Слава про співця житиме доти, поки «горі ся вернуть ріки».

Підготував Юрій ЧИГА

УСМІШКИ ТА СЛЬОЗИ ПІСЛЯ 50 РОКІВ...

(Продовження з 3 стор.)

Сходинки, по яких ми підіймались, мали у підвалинах принцип: «Школа і наука то в житті не мука!» Сьогодні, мабуть, або не вспіло наше суспільство затримати принцип, або встановились інші щаблі суспільних цінностей, інші принципи, але ще не всі бенефіціанти успіли поінформуватись!...

*

Взагалі, коли людина гідно поборола в «битві» життя, насолода перемоги охоплює вповні дух і душу переможця. Коли ми вже дізнались про життєві перемоги кожного із нас, сталось щось неймовірне: ми, мабуть, вперше, не раділи власним здобуткам, ми раділи за перемогу кожного із наших колегів! Я це відчував з безмежною утіхою, я відчув на мить, що такої радості чекав п'ятдесят років і це варто було!...

Але це відчував кожен із нас, бо після нашої зустрічі телефонні спілкування між колегами велись тільки такими словами: відчуваю тайну радість, яку не можу висловити, все, все, все було мені по душі!

Із цього моря радості, як завжди буває, виринула піщинка гіркоти, коли прочитали імена тих, кого вже немає в живих. Я впевнений, що їхні душі витали поміж нас і раділи нашій зустрічі, бо відчували, що клас переповнений енергією того цілого, що п'ятдесят років тому називався український одинадцятий клас!...

І ми разом пішли до української греко-католицької церкви м. Серету, де отець-парох Василь Попович відправив панахиду за упокій усопших. Хай запалені свічі во їхню вічную пам'ять супроводять їхні душі по світлій дорозі Божого спокою!

*

Після короткого відвідання міста Серету ми загостили до місцевого ресторану «Мушата 2» для спільного обіду та кількох хвилин розваги. Після другого келиха вина почали припливати все нові та нові спогади, декотрі мужчини навіть признавались в колишніх симпатіях до своїх колег, ті обіцяли, що через наступних п'ятдесят признаються і вони, не зупинялись жартівливі шаржі та сміховинки...

Не годиться закінчити без того, щоб подякувати організаторам зустрічі, нашим колегам Матей (Гарасимюк) Аврелії та Миколі Кожокару і Мірчі Процькому за скромну матеріальну підтримку, які обіцяли, за згодою всіх, повторити зустріч наступного року. До побачення в 2015!...

Початки мого газетярства (І)

«Слово, моя ти єдиная зброє...»

Леся Українка

Першого серпня року божого 2014 сповняться 50 років від того дня, коли, маючи у кишені урядове призначення, переступив я поріг редакції «Нового віку», де мене удавано люб'язно, але насторожено, прийняв головний редактор газети Михайло Бодня. Насторожено, бо він був моїм і викладачем української літератури на філологічному факультеті, і між нами виникали невеличкі «непорозуміння». Наприклад, читає лекцію про Квітку-Основ'яненка, та я нічого не записую, а коли пан професор окликує мене, «невинно» кажу, що те ж саме пише і в передмові до творів українського класика, які я визичив у бібліотеці і мав томик перед собою. З мого боку це було недопустимим зухвальством, тому настороженість до новопризначеного працівника мала свої підстави.

Крім того, перед тим в «адміністрації» мене попередили, що Михайло Бодня всіляко намагався перешкодити моєму призначенню до «Нового віку». Та воно мало підпис самого міністра культури, тому всі «старання» позбутися зухвальця були марні. А ще мені була невідома інша річ: я мав зайняти місце Алли Павлюк, дружини професора-мовника Миколи Павлюка, яка була рядянською громадянкою, як, до речі, і поетеса Оксана Мельничук. Через кілька місяців після мого приходу до редакції Аллу Павлюк перевели на іншу роботу, а Оксана Мельничук вийшла на пенсію... Це було наслідком погіршення румуно-радянських політичних стосунків.

Автім, Михайло Бодня був людиною непоганою, я не мав зла на нього. Він захищав своє тепленьке місце, яке, як виявилося пізніше, було не надто надійним, бо десь через півтора року його зняли з посади головного редактора (перед тим він утратив був і роботу на кафедрі) і керівником «Нового віку» став Йон Колесник, котрий української мови не знав і тому примушував нас писати статті спочатку по-румунськи, а потім перекладати на українську. Та про це пізніше.

Те, що я залишився в Бухаресті після закінчення студій, та ще й журналістом єдиної на той час української газети, піднесло мене у власних очах, бо викладати ціле життя українську чи румунську мову школярам десь на селі чи навіть у якомусь містечку здавалося мені інтелектуальним самогубством.

Правда, Магдалена Ласло, викладачка української літератури, улюбленим студентом якої я був, дуже старалася зробити мене своїм асистентом, тобто знайти мені місце на кафедрі слов'янських мов, та не вдалося. Намагалася також «примістити» мене в інституті фольклору та етнографії, але також безуспішно. Звістка про те, що я і мій колега Раду Левирда будемо працювати в газеті «Новий вік» надійшла в останній момент, коли ми вже збиралися їхати до Клужу, де був центр призначення на роботу випускників-філологів. Оскільки я закінчив факультет з досить високою оцінкою, то мав право вибору; «кандидував» на місце викладача румунської мови (друга спеціальність) в одній з шкіл Сучавського міського кварталу Замка.

Отже, прийшов я першого серпня 1964 року до редакції «Нового віку» і приступив до роботи. Вона давалася мені легко, бо в студентські роки я друкувався на сторінках газети, виступав навіть у ролі літературного критика: у шістьох числах підряд появилася серія статей під назвою «Думки про українську літературу в Румунії». Написав я цю розвідку у літні канікули після закінчення третього курсу. Друкував також оповіданнячка, статті. Та і вимоги у «Новому віці» були невисокі, бо в редакції не було жодного професійного журналіста.

На той час заступником головного редактора був Сильвестр Загородний, чернівчанин, педантний і прискіпливий, без пера газетаря, але роботяга. Чернівецького вишколу була і Володимира Федорович (Дода), «аристократка» з інтелектуальної сім'ї, яка прекрасно володіла німецькою мовою, знала і французьку. Вона ніколи нічого не писала, а тільки перекладала. Ще був у редакції Іван Мойсюк, якому протегував Михайло Бодня, бо вони зналися з шкільних років у Сігеті і обидва не цуралися чарки. Іван був досить товариський, та подеколи крутий норовом.

Тоді у Румунії святкували 20-річчя Визволення, вся преса прославляла великі «перемоги соціалізму». То не міг відставати і «Новий вік». У кожному числі двотижневика одна сторінка відводилася презентації однієї з областей країни – здобутки у промисловості, землеробстві, освіті та культурі. Дотоді такі сторінки писалися за даними, почерпнутими з «Скинтеї», інших публікацій, з партійних документів.

А головний редактор, якщо вже проковтнув гірку пілюлю, тобто мусив погодитися з тим, що я став повноправним працівником редакції, вирішив випробувати мене і послав у відрядження до Яс написати сторінку про тамтешні успіхи у соціалістичному змагаганні на честь двадцятиріччя нового життя.

Молодий і недосвідчений у газетярському ремеслі, я приїхав до великого молдавського міста і замість того, щоби зв'язатися з місцевою газетою, де могли мені порадити як і де можна продокументуватися для написання матеріалу, я пішов напролом: зайшов до обласного комітету партії, а там прямо до кабінету першого секретаря, і зажадав, щоб той прийняв мене, бо я газетяр з Бухареста від такої-то публікації.

Своєю зухвалою напористістю я, мабуть, спантеличив шефа кабінету першого секретяря, бо той, здвигнувши плечима, пішов доповідати шефові.

На щастя, перший секретар виявився людиною порядною і навіть з почуттям гумору. Запросив сісти і терпляче пояснив, що жодному журналістові, навіть і від центральної преси, не можна отак безпардонно вриватися до його кабінету і вимагати від нього, першого секретаря, дати інтерв'ю. Існують певні правила і вимоги для цього, а це цілий клопіт і купа формальностей. Звісно, він ніколи не чув про якусь газету «Новий вік» (українську), але йому сподобалася моя сміливість, тому хоче допомогти. Ось, каже, ми видали до цієї знаменної події брошуру, в якій я знайду всі дані про Яську область. Я подякував, вибачився і на цьому моя документація закінчилася – міг повертатися до Бухареста. Хотів повернутися нічним поїздом, а тому, що часу мав доволі, почав блукати містом. І кого, гадаєте, зустрічаю? Буковинських хлопців студентів, яких знав з Серетського українського ліцею і які приїхали здавати заліки з певних предметів. Вони повели мене до гуртожитку, де було доволі вільних ліжок, і так у приємному товаристві я пробув у Ясах кілька днів, вільний, як птах, і від цього мені ще більше почало подобатися газетярське життя. А коли щастить, то таки щастить. У гуртожитку я знайшов старий культурний альманах, з якого почерпнув багато цікавого про історію та культуру міста.

Повернувся нічним поїздом до Бухареста – і прямо до редакції за письмовий стіл. До полудня газетна сторінка про Яську область була готова, чим дуже здивував головного редактора, та найбільше його заступника, педантного і прискіпливого, та не до журналістської вправності, а до мовних огріхів та розділових знаків, Сильвестра Загородного.

Як на теперішній погляд, написане мною одним духом було сухе і схематичне, тільки підзаголовок про культуру був читабельний. Але, очевидно, я переконав Михайла Бодню, що може покладатися на мене: я їхав у відрядження писав, відредаговував дописи кореспондентів, перекладав, робив коректуру у шпальтах і в сторінках. Гострих конфліктів між нами не було, були тільки дрібні «зачіпки», коли він вперто стояв на своєму, а я відстоював свою правоту.

Значно більше «зачіпок» було в мене з Супертим, загонистим Сильвестром Загородним, котрий подеколи чіплявся до слова чи виразу, які виходили за межі його уподобань і навіть знань. Іноді наші суперечки стосувалися надісланих до редакції матеріалів, насамперед літературних.

Пригадується, як одного разу один активний мараморошський кореспондент прислав до редакції прозовий твір. Загородний прочитав його і заявив, що відкрив «прекрасного письменника», якого обов'язково потрібно надрукувати. Я попросив дати й мені прочитати твір, та вже з першої сторінки переконався, що це плагіат. Просто автор списав слово в слово розділ з повісті «Десну перейшли батальйони» Олекси Десняка. Замінені були тільки топонімічні назви та імена персонажів. Але Сильвестр Загородний стояв на своєму – ні та ні. Тоді я пішов до факультетської бібліотеки, позичив твори Десняка і поставив перед паном заступником доказ плагіату. Він тільки хмикнув, і твір «прекрасного письменника» пішов у небуття.

Я не стримався і сказав Сильвестру Загородному, що іще в мої ліцейські роки я відкрив на сторінках «Нового віку» уривки з творів Михайла Коцюбинського та з «Камінної душі» Гната Хоткевича, підписані одним з моїх класних колег, який пізніше таки став прекрасним письменником, але автором власних творів. Я «наївно» подивувався, як це викладач літератури Михайло Бодня і пан Загородний, який також певний час вів семінари з студентами українського відділення філологічного факультету, не «добачили» плагіату.

Сильвестр Загородний промовчав, але відтоді затаїв «зуба» на мене, однак давав для перевірки літературнії тексти, які надходили до газети.

А втім, С. Загородний мав й інше «обличчя», значно приємніше. Ми іноді (це сталося значно пізніше) йшли гуртом на пиво, яке він неодмінно запивав рюмочкою рому. Десь після другої гальби (пляшкового пива не визнавав, а тільки бочкове!), він діставав з кишені пісенник малого формату і казав, що варто би заспівати, та, не дозволяючи собі цього у корчмі, мугикав якусь улюблену співанку.

Ще любив він за пивом доказувати нам багатство української мови: за допомогою численних префіксів можна створити до тридцяти форм певного дієслова (сороміцького забарвлення). У молодості Сильвестр Загородний був ласий і до прекрасної статі і, підхмелений, розповідав нам про свої амурні пригоди.

Словом, жилося мені непогано в редакції «Нового віку», аж одного дня викликаний до секції преси ЦК РКП, Михайло Бодня, повернувшись, повідомив нас, що його знято з посади головного редактора, а керувати «Новим віком» призначено якогось Йона Колесника...

Михайло МИХАЙЛЮК

(продовження у наступному числі)

50 років з українським пером

ІСТОРІЯ

Недоспівана пісня Володимира Івасюка

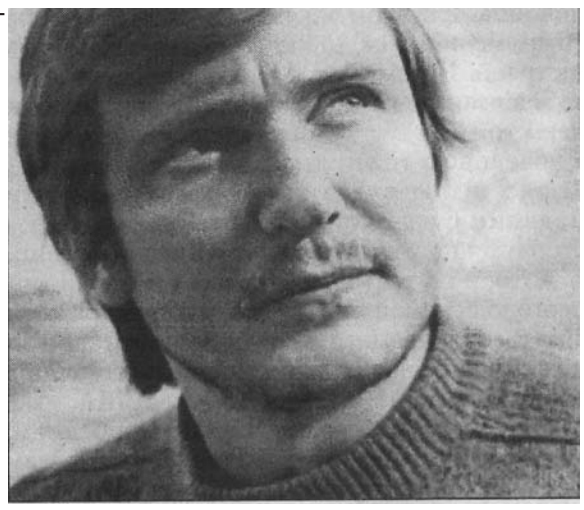

Сонячній людині, авторові безсмертної «Червоної рути» Володимирові Івасюкові 4 березня мало виповнитися 65 років. А він пішов за межу зовсім молодим, 30-літнім. І протягом цього часу не вщухають чутки і припущення навколо трагічної загибелі видатного композитора, а крапка над «і» ще й досі не поставлена.

Його пісні, як і багато років тому, такі ж популярні. І головне, що ці пісні співає молодь, а зовсім юні ровесники незалежности України уважно вивчають життєвий і творчий шлях композитора.

Дослідники наголошують на винятково важливій ролі батька, відомого українського письменника Михайла Івасюка, у формуванні світогляду сина. У творчій родині, в атмосфері любови та взаємоповаги виховувалося трійко дітей – Володя, Галина та Оксана. Змалечку Володя виявив любов до музики. У п'ятилітньому віці вже добре грав на скрипці. Відтак – Київська музична школа для обдарованих дітей ім. Миколи Лисенка. Але відірваність від рідної домівки, напружені заняття далися взнаки, і невдовзі почалися проблеми зі здоров'ям. Батьки забрали хлопця додому, Володимир вчився у музичній школі у рідному Кіцмані.

У 1964 році при школі створено ансамбль «Буковинка», до репертуару якого Івасюк написав свої перші пісні – «У двадцять літ», «Моя пісня», «Ласкаво просимо». Ансамбль став популярним, про дебют юного композитора почали писати у пресі. Здавалося б, творча зірка талановитого композитора й поета сяятиме на безхмарному горизонті безконечно...

Невдовзі родина переїхала до Чернівців. Володимир успішно склав іспити та вступив до медичного інституту. Але «доброзичливці» з заздрощів звели на нього наклеп, і замість студентської авдиторії Володя опинився на заводі «Легма», працював слюсарем, не залишаючи музичних студій – тим більше, що йому доручили керувати заводським хором. І звичайно ж, Володин хор невдовзі став посідати перші місця на різних вокальних фестивалях.

Врешті повернувшись до медичного інституту, Володимир створив камерну оркестру. 13 вересня 1970 року на Театральному майдані Чернівців відбулася прем'єра Володиної «Червоної рути», котра невдовзі стала леґендою української естради.

1971 року світ побачив перший український музичний фільм «Червона рута», який створювали у мальовничому куточку Карпат – Яремчі, з участю Софії Ротару, Василя Зінкевича, Назарія Яремчука, Раїси Кольци, ансамблів «Смерічка», «Росинка», «Карпати». Цей фільм став знаковим у творчій долі В. Івасюка, започаткувавши його творчу співпрацю зі співачкою С. Ротару.

В тому ж році «Червону руту» визнано піснею року на Всесоюзному конкурсі «Пісня-71». Успіх чекав також на пісню «Водограй», яка стала переможницею на конкурсі «Пісня-72» та міжнародному конкурсі естрадної пісні «Сопот-74». У житті самого композитора теж відбулися зміни: на пропозицію ректора Львівського медичного інституту він переїхав на навчання до Львова. Одночасно вступив до Львівської державної консерваторії.

Львівський період став плідним у творчому житті В. Івасюка. Композитор створив низку визначних пісень: «Я – твоє крило», «Два перстені», «Наче зграї птиць», «Балада про мальви».

У видавництві «Музична Україна» вийшла Володина збірка «Моя пісня», Володимира запросили на інтерв'ю, про нього писали у газетах...

22 квітня 1979 року Володимир Івасюк приїхав у Хмельницький для участи в журі III республіканського конкурсу молодіжної і патріотичної пісні. 24 квітня повернувся до Львова, пішов до консерваторії...

А 18 травня 1979 року у військовій зоні Брюховецького лісу неподалік Львова було знайдено мертвого Володимира Івасюка...

Минають десятиліття, а навколо цієї смерти досі багато таємничого і незрозумілого.

Вже за незалежної України, у 2009 році, Генеральна прокуратура України поновила розслідування причин трагічної смерти автора «Червоної рути». А далі, як ми знаємо, знову настали тяжкі часи. Україна потонула у тотальній брехні, безправності та зневірі, які, зрештою, привели до теперішньої Революції Гідности.

Попри все, ніхто не в змозі підтяти крила пісням В. Івасюка, котрі задовго до незалежности будили в українцях приспаний національний ген, визначальний для нашої ідентичности. «Пісні Володимира Івасюка, – писав його педагог Лєшек Мазепа, – це яскравий слід і барвистий, самобутній узор в чудовій вишиванці національної пісенної історії української музики...».

Наталія ОСИПУК *– член Національної Спілки письменників України, Київ («Свобода», США)*

ГОСТІ З УКРАЇНИ

Минулого місяця в мене були гості з України. Це молоді люди, які приїхали до Румунії на Міжнародний фестиваль театру, що відбувся в м. Сібіу. Уляна Тимошенко, дружина мого бувшого учня-художника Михайла Тимошенка, та їх донька Анна-Марія.

В Сібіу Уляна Тимошенко мала виставку ляльок на театральну тему «Marianettis» Між іншим, вона представила дві ляльки для парадних премій з актором Ілієс Георге та режисером Раду Афрімом.

Виставка тривала до кінця місяця і мала значний успіх.Уляна продала всі ляльки за гарні гроші.

Вони перебули в Сібіу цілий тиждень і відвідали багато виставок та бачили багато театральних спектаклів.

Потім, звичайно, приїхали додому, до Мачіну. Тут зайшли і до нас і на двох зустрічах ми багато розмовляли на різні теми.

Ніж іншим, ми говорили і про актуальне становище в Україні. Із нашої розмови ось що мені удалося дізнатись:

Молодь України вважає себе людьми незалежності. В школі їм говорили про Європу, про її цінності, стандарти. демократію. Європа стала символом чесної влади, відповідальної політики, кращого життя. Зі школи молодь знає, що Україна є центром Європи,що Україна це не провінція Росії.. А українці європейська нація.

І нарешті з'явився місток, по якому Україна мала б піти до майбутнього. Не встигла вона дійти до середини шляху, як раптом її почали скидати з цього містка. Скидають назад до болота, з якого виходить. Чи внизу їх чекають з обіймами «друзі» з Москви?

Український народ не впав у відчай, а почав діяти. Давно були підозври, що при владі злодії та крадії, та коли вони спробували вкрасти майбутнє, молодь була серед перших, яка вийшла на вулиці. Молодь усвідомила відповідальність за власне майбутнє та прагнення жити у нормальній демократичній країні. Молодь повірила сама собі, у власне майбутнє і в кращу долю держави.

Для молодого покоління існує лише одна Україна. Вона не поділяється ні по Дніпру, ані за будь-яким іншим географічним принципом. Для української молоді немає мовної проблеми. Навіть якщо вдома дехто з них говорить російською, польською, англійською або іншою мовою, їм усім потрібна лише одна держава – Україна.

Віргілій РІЦКО

ІВАН МАРОЧКО – ДЕПУТАТ АКТИВНИЙ

Кожного разу обирання депутата до Румунського парламенту від української меншини супроводилося неоднозначними реакціями – від схвалення прибічниками кандидата до його опротестування опонентами. До кінця слово було за виборцями і тільки вони мають моральне право судити того, за якого віддали свій голос...

Не буду оцінювати як сурівський активіст і навіть як виборець роботу попередніх сурівських депутатів – кожний з них діяв так, як йому диктувала власна совість, в міру відповідальності, яку відчував перед українським електоратом, який доручив йому парламентський мандат, нарешті, в міру своїх інтелектуальних та політичних потенцій.

Найважливіша була та річ, наскільки українська громада, маючи на чолі СУР, водночас відчувала, що має і представника та виразника своїх прав та інтересів у найвищому законодавчому форумі Румунії.

Обрання на останніх парламентських виборах депутатом від СУРу та української громади молодого тімішорського юриста Івана Марочка, родом із буковинської гуцульської громади Ульма, було несподіванкою для одних приємною, для інших ні, бо за неписаним законом на депутата кандидували голови СУРу, за одним винятком.

Поділяю думку тих, хто вважає, що подвійна відповідальність (голови СУРу і депутата) обтяжлива для однієї особи, бо це, якщо виконувати совісно обов'язки лідера української громади і водночас парламентарія – величезний обсяг роботи, не під силу, мабуть, одній людині. Та якщо функції роздільні, то обов'язково повинні існувати порозуміння та співпраця між сурівським головою та депутатом, які мусять ставити на перший план колективні інтереси, а не самолюбство та особисті амбіції.

На жаль, плідна співпраця між проводом СУРу і депутатом Іваном Марочком не на рівні сподівань українців, а це призводить до небажаних наслідків, які позначаються негативно на єдності громади. Істина, на мою думку, десь посередині, і дорогу до неї треба знайти обом сторонам, яким необхідно проявити добру волю та мудрість. Бо інакше виходить як у тій співанці: «Твоя мама десь казала, моя мама чула...»

Українці повинні мати свого депутата і, судячи по тому як діє і проявляє себе Іван Марочко з парламетської трибуни та в рамках комісії, до якої входить (це можна перевірити і по сайту), беручи до уваги його часте перебування у зонах компактного проживання українців, виступи по телеканалах, можна твердити, що він активний, причетний до політичних внутрішніх і міжнародних подій, особливо тих, що стосуються ситуації в Україні.

Ось, переді мною цілий стос політичних декларацій та пресових повідомлень депутата Івана Марочка за останні два місяці (червень-липень).

Третього червня у Політичній декларації депутат Іван Марочко вітає результат дострокових президентських виборів в Україні від 25 травня і висловлює переконаність, що обрання Петра Порошенка главою української держави означає запоруку демократизації, посилення курсу України на європейську інтеграцію.

Відгукується український депутат на підписання 27 червня в Брюсселі Угоди про асоційованість України з Європейським Союзом та Угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС.

У пресовій заяві Іван Марочко підкреслює, що для України цей день історичний, можливо «найзначніший після проголошення Незалежності». Слідують інші політичні заяви: «Україна потребує стабільності та безпеки», «Нові перспективи у румуно-українських відносинах», (про зміцнення румуно-українських парламентських зв'яків); Ратифікація Парламентом Румунії Угоди про асоційованість Україна – ЄС та інші.

Варта особливої уваги ініціатива депутата Івана Марочка, подана Постійному бюро Палати Депутатів, в якій пропонує висунення на розгляд законодавчого форуму питання про встановлення Дня української мови.

Не знаємо, чи ініціатива сурівського депутата буде включена на порядок денний роботи Румунського Парламенту, але важлива та річ, що вона існує і може мати позитивні наслідки для нашої громади.

Депутат Іван Марочко все частіше буває серед українців Сучавщини, Мараморощини, Банату та інших зон, іноді із операторами та журналістами різних телебачень – і річ ця вельми позитивна. Варто би і сурівським журналістам супроводжувати його на такі зустрічі і обширно написати про проблеми, з якими звертаються люди до свого представника у Парламенті Румунії.

М. МИХАЙЛЮК

У рідному краю депутата, на гуцульському присілку Площі, відбувся український фестиваль.

Фото: Філарет Унгуряну

Тарас Шевченко: «ЦАРІ» – обличчя, яке ридає...(І)

Істинно кажу вам, що ця бідна вдова кинула більш від усіх *(Лука 21-3)*

«Я питаю,** – прошептав Чингіз-Хан, – **що доброго... і що поганого... в житті я зробив?...»

Елю-Чу-Цай (китайський мудрець) задумався. Що можна відповісти уходящому із життя? Перед ним вмить промайнули потоком сотні зображень... Він бачив голубі рівнини і гори Азії, прорізані ріками, покаламутнені кров'ю та сльозами... Пригадались руїни міст, де біля обгорілих стін громадились порубані і розпухлі тіла стариків і дітей, і розквітлих юнаків, а іздалека доносився глухий шум руйнуючих місто монголів з їхнім (...) виттям: «Так наказує Яса! Так наказує Чингіз-Хан!...»

Одна картина блиснула з неймовірною яскравістю. Коло стін розваленого Самарканда лежав горілиць, простягнувши сухі довгі ноги, великий верблюд; життя ще жевріло в його повних страху очах. Кілька чоловік, почорнілих від голоду, відштовхуючи один одного закривавленими по лікті руками, виривали із розпоротого живота верблюда кавалки нутрощів і тут же жадібно їх пожирали...

Лежачи нерухомо, «потряситель світу»-Чингіз-Хан своїми довгими кістлявими ногами та зісохлими руками був похожий на того верблюда, і такий самий страх смерті блимав ув його напіввідкритих очах. І так само біля його тіла уже тиснулись, відштовхуючи один другого, наслідники, стараючись вирвати куски із великого кривавого наслідства...» (В. Г. Ян – Чингіз-Хан, Москва, 1956, ст.353-354)

Може, надто довга цитата, зате надто повна мудрості та співзвучна сучасності; але вона допоможе, надіюсь, українському читачу і не тільки, правильно проникнути ідейний месаж шевченківського вірша-роздуму (я б назвав його псевдоодою!) хоча б з приводу того, що монголи Батия-Хана, внука Чингіз-Хана, зіграли неабияку роль в історії-долі України, бо зруйнували гегемонію Києва на Русі на багато років, найбільше «використовуючи» розбрат княжичів, осліплених «царськими» амбіціями та закривавлених по лікті братською кров'ю!... Ніколи не пізно навчатись в історії! Повчально було б, наприклад, щоб на «царському» кріслі кожного провідника народу і по сьогодні стояло запитання Чингіз-Хана: **Що доброго і що поганого в житті я зробив?**

Щоб уникнути наслідків царського переслідування (поет вже знаходився на засланні) Шевченко в рукописі не називає свого вірша **«Царі»**; ця назва появляється вперше у виданні Шевченко Т. Г. – «Кобзар», Прага, 1876 р.

За давнім звичаєм – починаючи, принаймні, від Гомера і до романтиків – поет звертається до однієї із дев'яти муз-сестер Аполлона, щоб змилостивилась **«...як бувало во дні они»,** і допомогла йому приступити **«До оди пишно чепурної»,** щоб **«Царів абощо воспівать»**, бо поету, бач, **«Обридли тії мужики,/ Та паничі, та покритки»**. Іронія пряма, бо, істинно, багатьом сучасникам Шевченка правда його писань «набридла!...»

Невже український Кобзар вживає подібну манеру вступу, імітуючи тільки своїх славних попередників? Вважаю, що це прихована, але глибока алегорія-іронія в напрямку «царів», що має за мету висвітлення затемненої частини їхнього життя, яка впливає і на їхню долю, але й на долю народу, на превеликий жаль!... Справжня роль та моральний статус провідників народів полягає в тому, що цар не є Богом, а тільки царем з ласки Божої, а ця нагорода найвищий Дар Божий, за який треба відплачувати до кінця царювання добрими ділами на благо підлеглих, бо вони, підлеглі, у цьому біномі, навпаки, невблаганно наслідують тільки такий, все Богом даний порядок : праця/діла, а потім відплата/дар!

Треба запримітити, що поет не називає імені музи (хоча певно знає його), а називає те, що вона «старенька сестра Аполлона». Значить, що ключі для відкриття ідейної суті поезії мали бути на початках тлумачення слів «цар» та «Аполлон».

Стародавній корінь «кес, кс, кш» позначав загострення, спрямування; звідси походить і слово «кесар» в значенні на початках «мечник», а пізніше «імператор, монарх». Інші деривати: косак = великий ніж; воїн; коса = знаряддя в землеробстві. Регіональна вимова «кецар» дала пізніше слово «цар» з означенням «монарх» в середньовічній Болгарії та Московському князівстві (Іван IV – Грозний). У деяких іноземних джерелах і Володимира Великого, славного князя Київської Русі, названо царем.

Металеві мечі, кинджали чи стилети були на початках раритетами, мали таку зброю тільки воєводи та володарі. Пізніше, кинджал або стилет із дорогоцінних металів став атрибутом-символом короля, монарха чи людини шляхетного роду. В чому полягає такий символ? Ніж, взагалі, можна вживати яко зброю, але і для того, щоб нарізати скибок хліба ближньому. Це і є символічна роль монарха, або сьогодні президента/прем'єр-міністра: захистити і збройно, якщо потрібно, відповідними інституціями свій народ та створити умови для забезпечення народу насущним хлібом!

Аполлон – це комплексне та найскравіше божество грецької та римської міфологій. Син Зевса та земної Лето, Аполлон народився під символом цифри сім – цифра довершеності. Його вчення – це сім висловів (максим), що приписуються сімом мудрецям. Коротше, Аполлон – це перемога мудрості над насильством та жорстокістю, це плід перемоги над власними пристрастями шляхом самодовершення. Аполлон символізує верховну духовність, він стає найсвітлішим символом підняття людини.

Ось чого бажав від царів Шевченко і народи, а що отримували !...

Тому і треба відважитись, каже поет, набрати злості – **«...зогнать оскому/ На коронованих главах/ На тих помазаниках божих...»** і за допомогою музи, котра покаже **«...як тих птах/ скубуть і патрають...»**, може б вдалося, щоб **«І ми б подержали в руках/ Святопомазану чуприну»**. Мабуть, Шевченко має на увазі і картину Караваджіо – «Давід держить голову Ґоліата», тобто і нам би вдалось побороти зло!...

Увічливий та боязко настійливий, як звичайний український богобоязкий селянин, поет повторяє музі свою просьбу на поміч, бо тільки разом **«Ту вінценосную громаду/ Покажем спереду і ззаду/ Незрячим людям»**.

Шевченко бере за приклад двох «царів»: ізраїльського царя Давида (1055-1015 до н.е.) та київського князя Володимира Святославича Великого (980-1015 н.е.), канонізованого Святим за хрещення Русі. Чому саме обрав ці постаті, побачимо після того, як розпізнаємо добрі, а головно погані діла в їхньому царюванні-житті.

Що життя це постійна боротьба, загальновизнана істина, але боротьба у формі війни загарбницької приносить завжди глибоких страждань і незгасимого обурення люду проти виновних. Щось дивного діється **«В Давидовім граді, господом хранимім»**. Тому що **«Покрила Ізраїль: царева война!»** і **«Цареві князі, і всі сили,/ І отроки, і весь народ,/ Замкнувши в городі ківот,/ У поле вийшли худосилі,/ У полі бились, сиротили/ Маленьких діточок своїх»**, а цар Давид не на полі бою, а **«По кровлі кедрових палат/ В червленій ризі походжає,/ Та мов котюга позирає/ На сало, на зелений сад/ Сусіди Гурія»**, бо там **«... в саді,/ В своїм веселім вертограді,/ Вірсавія купалася...», і за те всі страждаючі «Свого неситого царя,/ Кленуть...»**

Пристрасті зводять зі здорового глузду звичайних людей, а царів ще доводять до згубливого богохульства: **«Я... Ми повелим!/ Я цар над божїїм народом!/ І сам я бог в моїй землі!/ Я все!...»** Скільки сьогоднішніх «царів» подібно самі собі говорять!...

Задумане погано і сказане нерозумно здій - снилось: **«Раби – рабиню привели,/ Таки Вірсавію...»**, вірний воєвода Гурій **«...спав», «А щоб не знав він тії шкоди,/ То цар убив його, та й годі».**

І тут такий вже давній і непояснимий парадокс: «**А потім цар перед народом/ Заплакав трохи, одурив/ Псалмом старого Анафана...»** Щоб спокутати свідомий гріх, за біблійною версією цар Давид написав звісні Псалми Святого Письма. Коли не маємо пояснення, то задаємо ще одне запитання і тому, мабуть, мені пригадується репліка дружини молдавського господаря Олександра Лепушняну Руксандри на те, що воєвода будував церкву, надіючись так спокутати скоєні смертельні гріхи проти своїх супротивників-бояр: «Ти хочеш купити Бога будуючи церкву?» (Костаке Неґруцці: новела «Олександр Лепушнянул»)

Істинну відповідь подав Ісус Христос: «Продай все своє майно, роздай бідним і ходи за мною!» Хто із «царів» це зробив?!...

Але, як завжди, слідує зворотний бік медалі. Син царя Давида, Амон, **«Вродливий первенець його!»**, той, що законно слідував на отчий престол, що мав би бути славою і гордістю династії, кепкуючи із батька та вживаючи підлі виверти, згвалтував вродливу кревну сестру Фамар, а потім, прогнавши її, скоїв **«І гріх, і стид»**. Біблійні джерела говорять, що за цю образу брат Фамари убиває Амона, Вірсавія народжує сина Соломона, який сяде на престол Давида та стане найславнішим ізраїльським царем в мудрості правління народом, але Шевченко не подає цього у вірші. Поет слідить подальше за моральним падінням царя, останні дні життя якого окреслює таким жалюгідним портретом: **«Дівчат старому навели./ Да гріють кров'ю молодою/ Свого царя.../ Облизавсь старий котюга,/ І розпустив слини,/ І пазурі простягає/ До Самантянини...»** і, як жертва власної розпусти, **«... цар грівся,/ І... і не позна ю (її)».**

І так, у підтексті, не стало зрозуміло царю Давиду, що він не був богом на землі, а з Божої ласки поборов Ґоліата і став царем, що йому Всевишній доручив боротись з ґоліатом-злом, що він, не вшанувавши це святе доручення, знечестив себе і яко людину. Душевна чистота допомогла йому піднятись від статусу пастуха до найвищого людського рангу – царя, але пристрасті затемнили світло царських обов'язків і перетворили невдячного в огидне посміховище. Цар Давид не зумів піднятись до рівня верховної мудрості Аполлона, це зробить, яко боже покарання і яко здійснення божої правди, не його син-первісток-наслідник, а син зневаженої Вірсавії – Соломон.

Євсебій ФРАСИНЮК

Українські письменники у Копашилі

Гарна культурна подія відбулася в будинку культури банатського села Копашиль. Організатором події був Іван Лібер, голова філії Суру Карашсеверінського повіту. Був присутній Степан Бучута, голова СУРу.

На жаль, на таку емоційну зустріч не вдалося всім запрошеним поетам прибути до свого рідного села через різні особисті причини. Маю на увазі поетів Івана Ковача та Василя Баршая. Зате прибули ронянець Михайло Трайста та копашилець Юрій Павліш.

З боку повітового комітету культури була Любіца Райкіч, проф. д-р філології, яка пише вірші і дуже талановита декламаторка поезії. Були присутні Ю. Глеба, голова філії Тіміш, В. Дрозд заступник голови, І. Кімпан шкільний інспектор, І. Ковач, голова Лугозької організації, Сімона Лібер від Тімішорського радіо.

Голова філії відкрив подію, яка почалася піснею «Живи, українська родино» на слова Ю. Павліша, музика І. Лібера. В своїй промові І. Лібер згадав благородну місію письменників, які борються за збереження української мови та культури. Поет Ю. Павліш розказав про свою поетичну діяльність, згадав стосунки з українськими і румунськими поетами і прочитав кілька віршів. Ю. Павліш почав писати у вісімнадцять років, а першою збіркою його вірішів була «У пісні, у праці, в любові!», а потім збірки друкувались одна за одною. Юра багато читав, майже всі книжки з сільської бібліотеки прочитав, я його пам'ятаю – вічно з книжками під пахвою.

Знову хор заспівав пісні на його слова: «Перша вчителька», «Мараморіш». Юра великий оптиміст, йому не бракує амбіції і натхнення. Його вірші надруковані і в підручниках з української мови.

В продовженні говорилося про уродженця Копашиля, поета Івана Ковача, в якого велика і багата літературна діяльність. Він член спілок

письменників Румунії та України, нагороджений літературними преміями, грамотами і дипломами, золотими медалями. Важко все розказати про його діяльність, його працю, а збірки поезії і прози не можна й полічити.

Хор виконав пісню «До моря» на слова поета, було прочитано вірші Івана Ковача про рідне село. Музика належить І. Ліберу.

Михайло Трайста цікаво розказав про свій поетичний дебют, згадав першу збірку «Симфонія шовкових трав». Молодий письменник почав писати, крім віршів, і прозові твори, появились його збірки оповідань, книги для дітей, збірка гуморесок. Прочитав гумористичні оповідання. Його проза приводить читача до доброго настрою.

Слідували слова І. Лібера про іншого поета з села Копашиль – Василя Баршая, який пише гарні вірші, звертаючись до рідного села, до природи, праці, спогадів про дитинство. Має надруковані дві збірки.

Прозвучала його пісня «Скажи мені». Я пригадую його, коли був молодим студентом, часто грав на акордеоні в будинку культури села на просьбу хлопців і дівчат.

Степан Бучута з цієї нагоди презентував свою першу збірку «Словом і ділом», книгу-документ, про яку гарно пише у передмові редактор М. Михайлюк: «Слово вимовлене губиться, забувається, а писане залишається і з часом стає документом». Був прочитаний репортаж, в якому автор описує село Копашиль, першу зустріч з бувшими колегами, знайомими, господарями села.

Це репортаж «Від приємних людей, приємні враження». На закінчення події він подарував читачам свою книжку.

Була згадана діяльність письменника Івана Шмуляка. Його вірші співають хори, вони присвячені матері, родині, писав він і оповідання для дітей. Гарно заспівав хор пісню «Велике спасибі тобі, рідна мати», потім гурт «Барвінок» проспівав пісню «Родиме село», назва гурту залишилась від І. Шмуляка; гурт проспівав і низку народних пісень, розвеселив публіку, а молоді «барвінки», танцюристи з школи с. Корнуцел веселим танцем. Як почалася подія з піснею, так закінчилися гарною піснею «До побачення» у виконанні змішаного хору «Голос українців».

Всі наші поети заслуговують глибокої шани, бо своїми книгами залишають великий літературний скарб для нашої меншини. Вони віддали життя літературній праці, боролись чесно пером і словом як пише Ю. Павліш: «Словник я визвав на дуель».

Особисто бажаю їм здоров'я, успіхів і творчої наснаги.

Анна БЕРЕГІЙ

Фото: Степан Бучута

РЕЛІГІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНШИНИ

28 липня, День Конституції України. У Сучаві в залі СУРу відбувся круглий стіл, при якому обговорилися проблеми, що стосуються релігійної ідентичності українців Румунії.

Брали участь представники української та румунської інтелігенції Сучавщини та представники румунських і українських церков, які ,підлягають Сучавсько-радівецькому Архієпископату.

Був присутній генеральний консул України в Сучаві Його Ексцеленція Василь Боєчко.

При цій нагоді визначилося, що віруючих румунського і українського народів єднає те, що вони православної віри, яка необмежена. Всі дискусії, які медіатизував Борислав Петрашук, голова Сучавської філії СУРу, відбувалися на підставі 32-ої статті Конституції румунської держави.

Учасники дискусій підкреслили необхідність якнайскоріше знайти можливість, щоб святе богослужіння велося і на українській мові в тих парафіях, де живуть українці і де служиться лише на румунській мові. При цій нагоді два священики, які служать у Балківцях, зобов'язалися вивчити українську мову, щоб могли служити і цією мовою.

При дискусіях священик Николаїшин, парох села Майдану, вияснив кілька з проблем греко-католицької церкви та її історчного походження.В моєму слові я сказав, що духовна праця в селах Бродини і Ульми відбувається на румунській мові по старому і по новому стилі. Українською мовою служиться тільки в Садівській парафії, до якої належать близько 30 сімей греко-католиків.

Всі свята, а значно Богородження та Нового року, продовжуються з нового стилю в старий стиль, нагода довго святкувати. В школі релігія викладається тільки румунською мовою; треба, щоб викладачі української мови навчали дітей хоч головних українських молитв, а там, де не викладають рідну українську мову, треба щоб священики вивчали їх з дітьми в тижневих школах кожної неділі.

В продовженні цієї конференції слідували до слова майже всі присутні.

Інтересні пропозиції для поліпшення праці представили священик інспектор Гостюк, професори Лучія Мігок, Єусебій Фрасинюк, Іван Кідещук.

Всі церковні лиця, які були присутні, підкреслили міцний синбіоз румунського і українського населення, яке признає одну і ту ж віру.

Це засідання було б плідніше, якби були присутні панотці католицьких і греко-католицьких церков. Вийшло, що там, де духовна праця не проходить на відповідному рівні, віруючі впадають під вплив новопротестанських культів.

На Буковині, де існує багато всяких культів, таке становище треба мати на увазі, маючи на виду в першій мірі турботне і складне становище, яке потрясає молоду українську державу, яка межується з нами.

Пан Генеральний консул підкреслив, що Україна поступила вже європейським шляхом, підписавши відповідний договір.

Пані Надія Боєчко продеклямувала прекрасно два релігійні вірші, підкреслені бурхливими оплесками.

Пан Василь Боєчко поздоровив Івана Кідещука з нагоди дня його народження, похвалив його наполегливу літературну працю на благо всіх українців і передав йому символічний подарунок. Всі присутні проспівали «На многая літа». Глибоко схвильований професор щиро подякував за увагу.

Після закінчення конференції більшість присутніх брали участь на вечірньому богослужінні, присвяченому святцям Петру і Павлу в українській церкві в Сучаві.

Другого дня на Св. Петра і Павла відбувся святочний Храм і святе богослужіння. Окрім пароха Михайла Мадяра, були присутні священики з Чернівецької області, які служили по-румунськи і по-українськи, бо церква була переповнена українськими і румунськими віруючими.

Пан проф. Николай Крамар підготовив чудо - вий хор, який підтримував богослужіння. Хористи були з Серету, Негостини та Балківців.

Після служби всі мирувалися а на подвір'ї, гості були угощені теплими голубцями.

Ми пішли до залу Сучавського СУРу, де хор виконав чудову програму релігійних і світських пісень.

Михайло ГЕОРГІЙ

Свято Петра і Павла

З літнім періодом пов'язано найменше свят. Починає найвідповідальніша пора в хліборобів – жнива. На липень припадає лише три свята. Це Купала, Петра і Павла та Прокопа. Найголовніше це Петра і Павла, котрих святкують 12 липня. Свято цих свох апостолів належить до великих. В церквах робляться відправи. До Петропавлового дня в минулому готувалися задалегідь – жінки білили хати, прикрашали рушниками стіни та ікони, виготовляли обрядове печиво «мандрики» (пампушки, фанки). Ці смаковиті пампушечки, пекли із сиру розмішаного на сметані, пшеничному борошні та яйцях. З цього приводу побутує прислів'я: «На Петра зозуля мандрикою вдавилася».

Легенда говорить, буцімто апостол Петро, мадруючи світами, вирішив перепочити під деревом. Поставив поруч торбину та заснув. Тим часом непомітно підкралася зозуля і, зазираючи в ранець, побачила мандрику, вкрала її. Як тільки почала їсти, вдавилась. У такий спосіб Бог покарав нечестиву птаху. Ось чому, стверджує легенда, після Петрового дня зозулі перестають кувати.

На честь свята в церквах відбувається відправа.

В минулому дівчата, йдучи до церкви, прикрашали голови віночками з польових квітів. Після Петра починаються жнива, а на Мараморощині і в моєму рідному селі Луг над Тисою починають сінокоси.

Існує і інша легенда про Петра.

Одного разу Святий Петро йшов полем і бачить, що сіє чоловік горох. Діло було на Сорок Святих. Петро підходить до того чоловіка і каже:

– Сьогодні ж празник, Сорок Святих, чого ж ти горох сієш?

– Прости, Святий Петре, – відповідає чоловік, я забув, що сьогодні гріх сіяти.

– Бог простить! – сказав Петро і зник.

Діждався чоловік урожаю та аж за голову взявся з радості, бо був великий урожай.

Діждався селянин другого року і думає: «Торік я сіяв на Сорок Святих і в цьому році посію». Тільки почав сіяти, трапилося лихо: болячки руки обсіли. Глянув на ноги, і на ногах болячки, на спині. Тоді той чоловік догадався, що це кара за гріх. Скинув шапку, перехрестився та й каже:

– Прости, святий Петре, та болячки зніми!

Інша цікава легенда про Бога і Петра, як вони парували людей.

Якось йшли вони удвох спекотним полем. Немилосердно пекло сонце, довкруг стояли, як стіна, хліба. Обіч ниви вони побачили дівчину, яка, не піднімаючи голови, жала збіжжя. Петро зупинився на хвилю й прорік:

– Боже, поможи тобі дівчино!

Дівчина подякувала, і знову за роботу. Дальше вони підійшли до сусідньої ниви, а під нею в холодку солодко спала молодиця.

Подивились на неї обоє й пішли далі. Дальше під возом спочивав парубок. Йдуть вони далі. Пшениця як ліс стоїть. Наблизились і від радості усміхнулися – молодий юнак, обливаючись потом, поспішав дожати ниву.

– Боже, поможи тобі хлопче! – побажав йому Петро. Господар ниви підняв голову, відкланявся щиросердо, і знову за працю.

Одійшли вбік, обоє зупинилися. Петро й пропонує Богові.

– Спаруй, Боже, цього парубка та оту дівчину, що жито жне, і тих ледацюг спаруй!

– Хоч ти, Петре і старий, відповів йому Бог, та дурний. Якщо цих ледацюг спарувати, то вони з голоду помруть; цього парубка треба подружити з ледачою дівчиною.

Так воно, мовить на закінчення оповідка, й буває на світі: як чоловік роботяга, то жінка ледаща, а як жінка моторна, то чоловік вайло.

Існує багато пісень про жнива, наведу тільки одну:

Ой, у полі нивка,
Кругом материнка.
Там дівчина жито жала,
Гарна чорнобривка.
Жала ж вона жала,
Сіла спочивати;
Їхав козак з України
Мусив шапку зняти.
Мусив шапку зняти,
«Добрий день» сказати:
– Помагай Біг, дівча моє,
Тобі жито жати!

В минулому напередодні Петра селяни часто обходили свої ниви з священиками та хоругвами, освячували водою врожай, щоб не понівечили грім, град, буря, пожежа.

Петропавлове свято мало й свій пісенний цикл. Ось кілька таких співанок:

А на Петра вода тепла,
Лиш би ся купати,
Ой на Петра личко біле
Лиш би цілувати!
Ой на Петра вода тепла,
Лишень її пити.
– Який, мамцю, Петрусь файний,
Лиш би го любити!

Наступного дня, 13 липня, відзначали Полупетра, або Петрового батька. В цей день вшановували пастухів і тварин.

З Полупетром пов'язано багато молитв. Подам тільки одну: «Христе, Боже наш, оберігай і спасай худобу нашу вдень під сонцем, вночі під місяцем.

З святом Петра існує багато прислів'їв:

* Раз у рік Петра.
* Бабське літо до Петра тілько.
* На Петра душа тепла.
* Від Петра красне літо.
* Зозуля кує тільки до Петра.
* Не все в середу Петра.
* Коли на Петра сльота, то буде в літі багато болота.
* Як на Петрів день спека, то на Різдво мороз.

Підготував Микола КОРНИЩАН

Церківці та каплички на віддалених гуцульських селах та присілках

Гуцули глибоко віруючі люди. На віру гуцула великий вплив має навколишній світ.

Тому в гуцульській релігійній обрядовості ще знаходимо багато давніх народних елементів, які стали християнськими. Особливо урочистими є християнські обряди Святвечора, Святого Йордана, Великодня, а колядування – унікальне у світі. Це одна з найглибинніших, найінтимніших народних традицій в Україні і зокрема на Гуцульщині. Всі християни стають не просто глядачами, а реальними учасниками цього містичного дійства. Так, в народній традиції з року в рік переживається, все глибше і глибше засвоюється найбільша подія в історії людства – втілення Бога – прихід в людській подобі Сина Божого, Спасителя світу.

Ту саму увагу гуцули приділяють святкуванню Великодня, Йордану, Богоявленню (Видорші, як кажуть горяни), Стрітення, Св. Юрія, Благовіщення, Івана Купала, Св. апостолів Петра і Павла, Преображенню, Богородиці, Дмитрія, Св. Николая.

Життя в горах має свої особливості, які проявляються і в релігійно-церковній сфері. Найнеобхіднішою умовою церковного життя віруючих є можливість систематично приймати участь в Божественній Літургії і причащатися Святих Тайн – Тіла і крові Господа нашого Ісуса Христа.

Однак те, що є таким звичним і легкодоступним у низинних районах чи в містах, у гірських селах дається часто з великим зусиллям. Як правило, на Галичині, Закарпатті, Буковині і також у Сучавському повіті, де проживають гуцули, у всіх селах є віддалені присілки, віддаль від яких від сільської церкви складає кілька кілометрів. Звичайно, що при такій віддаленості і при гірських рельєфних і кліматичних умовах для старих, дітей, інвалідів, хворих, матерів з немовлятами та малих дітей можливість побувати на Службі Божій є дуже обмеженою.

Для того, щоб кожна людина цих найвіддаленіших присілків мала повноцінне церковне життя, необхідно запроваджувати нові способи парафіального життя.

Один із цих способів, який вже запроваджено зокрема в громаді Ульма, є будівництво дочірних церківок, які обслуговує парох матірної церкви села та його помічники (в Ульмі існують три церкви, де богослужіння правлять три штатні священики). Зокрема, в нашій громаді в останні роки збудовано три такі церківці на віддалі понад п'ять кілометрів від центральних Храмів Божих. Це новозбудовані церківці на горі Кечира (1100 м над рівнем моря) із храмом Воздвиження Чесного Хреста, у Нижній Костелеві із храмом Івана Хрестителя і в селі Нісіпіту із храмом Св. Николая чудотворця, яка буде освячена цього року разом із дзвіницею.

Функціонування цих церківок виявило неаби - який позитивний ефект.

Люди відчули свою потрібність. Піднесені духовно, вони активно включаються в церковно-парафіальне життя. З більшим завзяттям працюють на будівництві, щиро офірують свою працю і пожертви, бо це їхня церківця, і кожний прагне вкласти свою лепту в побудову головної окраси свого присілка.

На богослужіння, які звершуються в цих церківцях, сходяться всі жителі присілка, а також із інших близьких сторін.

У часи урочистих свят церківці переповнені, бо приходить люд із сусідніх сіл брати участь у Божій Службі.

На присілку християни мають своє храмове свято, з великою радістю і гідністю запрошують на богослужіння священиків із інших сіл, чи навіть єпископів, так як це відбулося в Нижній Костилеві і на горі Кечира, де богослужіння відбулося в соборі на чолі із архиєпископом Сучави і Радівців, Високосвяченим Піменом, і радо приймать гостей, що є дуже важливим в умовах віддаленості.

Побудова нових церківок після грудневих подій в Румунії дає можливість вшанувати святих, які близькі серцю, чи є святими наших земель. Також збільшення церківок, а головно на присілках, розширює духовний світогляд віруючих, підносить відчуття власної гідності в очах Божих.

Навколо церківці утворюється маленька парафія, яка живе своїм життям, додаючи духовної сили життю села. Активізується процес відродження і збагачення духовних народних звичаїв і обрядів. На кожному присілку утворюється своя партія колядників, які колядують у кожній господарці, приймаючи щирі офіри – бо ж на свою церківцю. Окрасою церкви стають кращі вироби умільців народних промислів не тільки присілка, але й інших сіл.

Я спостеріг, що в останній час головно жінки одягаються в народний одяг.

Відвідуючи гуцульські села Галичини, я спостеріг велику кількість хрестів при роздоріжжях та капличок. У румунських селах, де проживають гуцули, в останній час збудовані нові дерев'яні церкви, церківці та каплички, хоч люди на присілках менш заможні, але їм у будівництві допомагають християни із сусідніх сіл та різні доброчинці.

У неділі і свята, коли не має Богослужіння, церківці і каплички відкриті і кожен має можливість прийти помолитися, поставити свічку, можуть читати акафісти чи псалми.

Ще однією важливою справою є те, що поблизу церківок та капличок є освячена земля для присілкового цвинтаря. Це значно спрощує поховання померлих, вже не потрібно долати далекі віддалі особливо, коли важкі кліматичні умови і дає можливість часто відвідувати могили спочилих родичів і належно їх доглядати.

На Румунській Гуцульщині приклад громад Ульми, Ізвоареле Сучевей, Бродини та інших сіл показує необхідність будови церківок та капличок на віддалених присілках.

Юрій ЧИГА

НАША ГОРДІСТЬ І НАДІЯ

НАРЧІСА ГАВРИШ

Народилася Нарчіса в українському селі Балківці (повіт Сучава), в якому й закінчила восьмирічну школу. Протягом гімназії кожного шкільного року отримує першу нагороду за навчання і поведінку.

Пригадую мою бувшу ученицю як дівчину обдаровану ніжністю і щирістю, завжди готовою допомогти зробити щось корисного для рідної мови. Дуже приємно було би почути що вона не змінилася, що її душа й нині прагне до рідного слова.

Ми познайомилися у 5-му класі, де учениця відмічається цікавістю до моїх уроків.

Свої почуття до рідної української мови вона відображає пильною підготовкою на уроках. Щодо позашкільних подій, не існує жодної, в якій би не брала участь.

Як член гуртка «Буковинка» бере участь на конкурсах та фестивалях «Співжиття», концерті колядок, «День рідної мови». Виступає в інсценізаціях із нагоди різних шкільних вистав. Роль ведучої прекрасно їй підходить завдяки чистій, плавній мові, якою висловлюється.

І так, результати серйозної підготовки, починають з'являтися. У 7-му класі займає друге місце на повітовому етапі олімпіади з української мови, у 8-му нагороджена першим дипломом на обидвох етапах олімпіади. В останньому році гімназії завойовує перше місце на міжнародному конкурсі української мови ім. Петра-Яцика.

Поступає до технічного коледжу ім. Лацку-Воде, а філологічний відділ у Сереті, який закінчила цього шкільного року. Тут продовжає вивчати українську мову на групах із викладачкою Антонетою Крайнічук.

Бажання бути учасницею олімпіад з української мови не зникає, Нарчіса старається працювати й отримує відплату. Кожного року, на повітовому етапі олімпіади нагороджена другим місцем, яке забезпечує участь на національному етапі. Від 9-го до11-го класів отримує відзнаки, а в 12-му класі III-є місце.

Словом подяки звертається до викладачок, які спрямовували її кроки на ниві української мови.

Із української літератури вважає зворушливою творчість великого поета Тараса Шевченка.

Протягом ліцею улюбленими предметами були українська, румунська і англійська мови, логіка й фізкультура.

Мотто, яким керується це - « Хто не падає, той не може підніматися » (Л. Блага)

ЛЮДИНА З ТОГО СВІТУ

(Новела)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

(Продовження з минулого числа)

9.

В ту ж саму ніч над ранком майорові приснився дивний сон. Приснилось йому, що спить і снить Петра Дуньку, але в той час він нібито снить і себе, лежачи у своєму ліжку, і йде разом з ним дорогою до Верхнянки, до Марії, дочки мельника Штефа, але чомусь вони опинились на цвинтарі перед великим дубовим хрестом, на якім було написано:

ТУТ СПОЧИВАЄ СЕРЖАНТ НІСТОР ЄВСЕБІЙ. + 1916 РОКУ

Петро Дунька, у святковому народному одязі, саме в тому, в якому привів його шеф посту, в якому бачив його і на фотокарточці, що показувала йому Марія, відразу почав блідніти і розвіюватись у повітрі, поки зовсім не зник, залишаючи за собою запах васильку.

*

Він мусив скоро прийняти якесь рішення щодо Петра Дуньки, але не зміг прийняти його просто так, за своєю головою, а тільки з дозволу коменданта. Справа, яку розслідував, виявлялась паранормальною, а паранормального діл для міліції не існує, про це і сам добре знав.

– Дорогенький мій, – сказав йому день перед тим професор Вішован, – партія не погодиться нізащо в світі, щоб хтось повернувся в державу, хоч би з раю чи пекла, навіть і після шістдесяти років, без її дозволу.

– І тоді, що зробимо з цією людиною?

– Видно така його доля, – стане одним зі сотень так званих «психічно хворих».

– Але, професоре, ви ж згідні зі мною, що ця людина не є психічно хвора, маємо докази, свідчення...

– Так, так, я повністю згідний з вами, – підтвердив професор.

– Тоді, нам треба доказати це, доказати правду!

– Ми не зможемо зробити цього, не зможемо, розумієш?!

– Як це не зможемо, але ж...

– Не зможемо тому, що мене перетворять з лікаря на психічно хворого пацієнта, а вас, в найкращому випадку, моїм колегом по салону.

– Тоді що нам залишається робити?

– Нічого, на жаль, нічого, майоре, – зітхнув професор.

*

«Ні!», ревіла душа майора. «Я докажу їм правду, я докажу, що це не божевільна людина... Я піду до каменданта, він мусить мене зрозуміти, я не можу це залишити так, тим більше після вчорашнього сну. Не можу!»

Його думки перервав дзвінок телефону.

– Він зник! – почувся в трубці голос професора.

– Хто зник? –запитав майор.

– Як хто, майоре? Петро Дунька.

– Втік?

– Ні, двері салону закриваються на ключ, а їх не розіб'єш, хіба гранометом.

– Тоді як, крізь вікно?

– Майоре, на вікнах залізні грати...

– Тоді?

– Просто зник, розвіявся, тільки халат і піжама залишились на ліжку.

Майор більше не питав нічого, а професор з неприхованою радістю продовжував говорити:

– Уявіть собі, майоре, разом з ним зник і його одяг, в якому ви привели його до мене. Зник, просто зник, майоре, із закритої на ключ кімнати, без ніякого сліду.

*

Дзвінок телефона знову повернув майора від дверей.

– Здраствуйте, товаришу майор! Шеф посту села Верхнянка турбує вас.

– Слухаю вас, товаришу старшина, – відповів майор.

– Це не він, товаришу майор!

– Не розумію вас, про що ви?

– Людина, яку я привів до вас, це не Дмитро Дунька, і Дмитро Дунька не помер!

– Звідки у вас така інформація?

– Анна, дружина Дмитра Дуньки, тільки що отримала листа від нього з Америки і фотографії разом з тими двома, з яким утік.

На мить перед майором постав блідий образ зі пресумними очима гарної жінки в чорному одязі.

«Її краса глибока і таємнича», – подумав майор припалюючи цигарку і радісно посміхнувся, вперше після стількох днів...

Сцена просто неба на присілку Площі. *Фото: Філарет Унгуряну*

ПИЛЬНИМ ПЕРОМ

Яка вона дорога книги до читача?

Вийшла книга, і як кажуть, ще пахне друкарською фарбою.

Намучився над нею автор. Скільки часу? Для творчого процесу немає стандартів. Хіба можна сказати рядками Івана Франка з поезії «Semper tiro», що то *«...безмежна штука і незглибиме творче ремесло;/ І перед плодом власної уяви/ Стоїш, мов перед божеством яким,/ І сушиш кров свою...»* Ще застерігає Великий Каменяр: *«І знай одно – «poeta semper tiro».*

Отже, радіє поет чи прозаїк «плодом, власної уяви», радіє автор обкладинки, якому вдалося зображенням віддзеркалити «душу» твору; радіє технередактор гарним оформленням заголовків і сторінок; задоволене видавництво своїм друкованим продуктом – будуть, очевидно, й інші замовлення.

Дарує автор своє «дітище» з власноручним автографом побратимам по перу, знайомим, може, навіть і могорич поставить.

Та все ж таки у нього «з журбою радість обнялась». Бо потерпає він тим, як приймуть його книжку читачі.

А звідси вже починається «терра інкоґніта». Тираж книги розподіляється нібито «демократично» по крайових філіях. Ніхто не запитає автора, куди вислати найбільше примірників, наприклад, у його рідне село чи місто, до школи, в якій він навчався і де, можливо, бажав би організувати зустріч з читачами.

А що стається з книгами, привезеними до сурівсьських крайових домівок? На власні очі я переконався, що часто вони навіть не розподіляються місцевим організаціям, а лежать у пакунках чи на полицях і в найкращому разі ними обдаровуються учні на різних конкурсах, на закінчення навчального року, з новорічними подарунками.

Недавно, один наш відомий поет, чия збірка вийшла минулими роками досить величеньким тиражем, признався мені, що йому стало соромно, коли побачив на полиці бібліотеки однієї з філій десятки примірників своєї книжки.

А в складі комітетів філій є заступник з питань культури, який повинен би цікавитися не тільки проведенням фестивалів, а і видавничими новинами. Найперше він мав би ознайомити провід філії з книжкою того чи іншого письменника, організувати її презентацію в рамках філії (найкраще би у присутності автора), потім рекомендувати її місцевим сурівським організаціям і поцікавитися чи не могли б вони, у свою чергу, насамперед викладачі української мови, ознайомити з літературною новинкою любителів рідного слова, учнів старших класів.

Ставлю риторичне запитання: коли востаннє у Сігетському українському ліцеї відбулася презентація поетичної збірки, роману, книги короткої прози наших письменників? А випускниками того ліцею є такі видатні письменники як Іван Ковач, Микола Корсюк, Павло Романюк, Михайло Трайста, покійний Михайло Небиляк та ін.

Радісно було мені дізнатися, що Марія Чубіка вирішила організувати презентацію своєї книги «Скарби минулого», запросивши на цю зустріч і односельчанина, редактора видання, Миколу Корсюка. Але з однією квіткою весни не буває.

У річному плані культурних дій та заходів книга ж знову таки «попелюшка» чи «сирота без роду». Не було такого випадку (може був та я не знаю?), щоби при затвердженні цього плану Радою СУР голова якоїсь філії висловив своє «обурення», тим, що в ньому не віддано належної уваги нашій літературі – зустрічам письменників з читачами, відзначенню річниць їх народження чи переходу у вічність, обговоренням річної книжкової продукції за круглим столом та ін.

Отож твори українських поетів і прозаїків, фольклористів, літературознавців з Румунії – всюди і ніде, немов непотрібні.

Тираж останніх книг не перевищує півтисячі примірників, хоча і раніше вони не були набагато вищими. Чому таке обмеження? Бо «на верхах» дійдено висновку, що вони не читаються.

Знову риторичне запитання: як вони читатимуться, коли не популяризуються, навіть не висилаються до великих бібліотек в Україні? Хіба якийсь гість з Києва, Львова, Чернівців чи із Закарпаття, буваючи у Бухаресті, повезе туди наші книги і вони стають там справжнім відкриттям, про них пишуть відомі літературознавці, зокрема у «Нашому голосі».

Скараскатися обов'язків і відповідальності – найлегше. Важче усвідомити, що книговидання – це чи не найцінніша сторона діяльності СУРу. Бо друковане слово не губиться в часі, до нього звертатимуться в часі історики літератури, воно буде тим незгасним маяком, світло якого нагадуватиме про духовні здобутки українців Румунії, котрі, відірвані від етнічної батьківщини, плекали рідне слово.

Михайло МИХАЙЮЛЮК

БУДЬМО ПИЛЬНІ!

Мої ровесники напевно пам'ятають як у роки нашої молодості на мітингах проти «паліїв війни», на патріотичних зборищах часто згадувалося ім'я Юліуса Фучіка – чехословацького Національного Героя, журналіста і письменника, антифашистського борця-підпільника, страченого німцями в 1943 році. Його «Репортаж, писаний під шибеницею», створений у тюрмі, видавався величезними тиражами багатьма мовами світу. А передсмертні слова Юліуса Фучіка «Люди, будьте пильні!» були девізом тих, хто вірив у «світле комуністичне майбутнє».

Не знаю, чи й досі чехи шанують Фучіка як Національного Героя, хоча перед його мужністю можна схиляти голову, але вже напевно його книги нарисів про СРСР «В країні, де наше завтра стало вчорашнім днем» (1931) і «В країні любимій» (1949, посмертно), суцільно фальшиві, стали тільки свідченням ідеологічного блуду, безглуздим продажем совісті.

Від Юліуса Фучіка, останньою книжкою якого і я зачитувався в роки навчання в Серетському українському ліцею, бо тоді нам прищеплювали «культ героїв» (справжніх і фальшивих), я запозичу тільки заклик до пильності, пристосований до нових соціально-політичних реалій, як засторогу від, як сказав би поет Павліш, – пошесті «персонульностей».

Бо хоча часи міняються, деякі принципи, включно моральні, відмирають, стають навіть аморальними, та поняття ***пильність*** в усіх його «видозмінах» не втрачає свого застережного значення.

Я не політик і не соціолог, а журналіст і письменник, тому закликаю до пильності насамперед у площині журналістики, літератури та мови.

Бо і там вертяться, шастають, ластяться, куражаться лицемірять, пристосовуються графомани, імпотетні інтелектуали, самозванці, дрібні хосенці, котрі, нічим не гребуючи, бо їм чужі моральні цінності, пнуться «до сонця», себто до тепленького місця і м'якого крісла, вчених звань, високих посад, членства у творчих спілках та наукових інститутах, і з скритою жовчю паплюжать тих, хто заслужено вийшов на рівень справжньої художності чи науковості.

Пробивною настійливістю, на кшталт «китайської краплі» їм нераз удається уникнути пильності тих, хто повинен би стояти на варті правди і справедливості, а ще під покровительством бонз такого ж гатунку, їм таки удається видряпатися на ілюзорні вершини, з яких ніколи не дивляться вниз, чи не оглядаються, бо там тільки велике ніщо, але з тієї ілюзорної висоти паплюжать своїх опонентів.

У появі такої «фауни», винні мабуть, і ті, кого Бог обдарував умом і талантом: вони надто толерантні, вважаючи, що гінкі творчі парості заглушать бур'ян. Та іноді виходить навпаки, тому заклик до пильності ніколи не зайвий...

Михайло МИХАЙЛЮК

ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

КІТ У ЧОБОТЯХ

Німецька народна казка

В одного мельника було три сини, а в господарстві був млин, ослик і кіт. Сини мололи, ослик возив зерно та борошно, а кіт, звісно, ловив миші.

Коли мельник помер, сини поховали його і почали спадщину ділити.

Старший узяв собі млин, середущий – осла, а молодшому дістався кіт.

Зажурився молодший та й каже сам до себе:

– Ох, дісталось мені найгірше: старший брат буде молоти, середущий їздитиме на ослику. А що я, бідний, робитиму зі своїм котом? Хіба пошию з його шкурки пару рукавиць, більш нічого.

– А послухай-но мене, – озвався кіт: він зрозумів усе, що сказав хлопець. – Навіщо тобі мене вбивати? Щоб пошити пару поганих рукавиць із моєї шкурки? Справ мені краще чоботи, щоб я міг у них між люди вийти й себе показати, тоді я скоро тобі в пригоді стану.

Мельників син дуже здивувався, почувши, що кіт говорить, як людина. Але вони саме проходили повз шевцеву хату, отож хлопець викликав шевця надвір і сказав зняти з кота мірку на чоботи. А коли швець пошив чоботи, кіт узувся, взяв торбу, посипав на дно зерна, а зверху прив'язав шворку, щоб зашморгувати, закинув торбу на плечі й пішов на двох ногах, як людина, з двору.

А король тієї країни дуже любив

смажених куріпок. Та ось біда: жодної куріпки не можна було спіймати. В лісі їх аж кишіло, та вони були такі полохливі, що жоден мисливець не міг і підступитися до них. Кіт знав це і надумав зробити хитріше. Прийшовши в ліс, він розв'язав торбу з зерном, шворку протяг по траві за кущі, а сам причаївся і став ждати. Куріпки не забарилися, прилетіли, побачили зерно і одна по одній полізли в торбу ласувати. Коли їх там зібралося чимало, кіт смикнув за шворку і зашморгнув торбу.

Потім швидко побіг, поскручував куріпкам голови і, закинувши торбу на плечі, почимчикував прямо до королівського палацу.

Вартовий гукнув:

– Стій, куди йдеш?

– До короля, – сміливо відповів кіт.

– Ти що, здурів? Кіт – до короля?

– Та хай іде, – втрутився другий, – адже наш король часто нудьгує. Може, кіт його розважить, як потреться об ноги та повуркоче.

Увійшов кіт до короля, уклонився низенько й сказав:

– Мій господар, граф, – він назвав якесь довге й знамените ім'я, – передає вашій величності найщиріший уклін і посилає вам ось цих куріпок – він їх щойно впіймав на сильце.

Король дивом здивувався, побачивши розкішних жирних куріпок, з радощів аж нестямився і наказав насипати котові в торбу стільки золота зі скарбниці, скільки той підніме.

– Віднесеш оце своєму панові і дуже, дуже подякуй йому за подарунок.

А бідний мельників син сидів дома біля вікна, сперши голову на руки, і думав, що ось він витратив останні свої гроші котові на чоботи, а яку користь матиме з того? Аж раптом входить кіт, скидав торбу з плечей, розв'язує її і висипає золото перед хлопцем.

– Ось тобі дещиця за чоботи. Король вітає тебе й передає щиру подяку.

Молодий мельниченко дуже зрадів з такого багатства, хоч і не втямив до ладу, звідкіль воно взялося.

Тоді кіт скинув чоботи і розповів йому все. А насамкінець сказав:

– Тепер у тебе грошей досить, але це ще не край. Завтра я знову взую чоботи, і ти

станеш іще багатший. А ще я сказав королю, що ти вельможний граф.

Другого дня кіт, гарненько взувшись, знову пішов на полювання і приніс королю багату здобич. Так він ходив день у день і щодня приносив додому золото.

Король так полюбив кота, що дозволив йому приходити й виходити, коли його воля, і гуляти по всьому палацу, де захоче.

(Далі буде)

Гумор

Зрадів

Господиня подала несподіваному гостеві яблучний пиріг і каже:

– На жаль, у нас кінчився сир. Нічого подати до пирога...

Це чує її маленький синок і тихцем виходить з кімнати. За хвилину повертається і кладе на тарілку гостеві кавалок сиру.

Усміхнувшись, гість пробує сир і каже:

– Спасибі, дитино. Ти, мабуть, бачиш краще од матері. Де ти це знайшов?

– У пастці на щурів, сер,– відповів хлопчик.

Передбачливий

– Джонні, в тебе мокрий чуб. Ти знову без дозволу купався.

– Я впав, мамо.

– Не мели дурниць – одяг на тобі сухий.

– Я знав, мамо, ти розсердишся, якщо я його намочу. І перед тим як падати, роздягся.

Виховання

Мати: Або будеш мене слухати, або залишишся без пирога.

Хлопчик: – А з чим, мамо, пиріг?

Богиня перемоги

– Тату, чому стародавні греки завжди зображували «Перемогу» у вигляді жінки?

– Синку, довідаєшся про це, коли одружишся!

З любові

– Я тебе караю, бо люблю, синку,– каже батько.

– Знаю, тату. Але стільки любові я не заслужив.

Віктор Терен

ТАК ЛЮБІМО УКРАЇНУ

Матері ласкаві очі
і долоні рідні-рідні
вперше ти побачив, хлопче,
тут, у нашій Україні.
Білу хату, вікна сині,
сонце, ліс, потоки рвійні –
вперше ти побачив, сину,
теж у нашій Україні.
І стежина прибережна,
шлях широкий, друзі вірні –
все тобі відкрилось вперше
тут, у нашій Україні.
І тому, як рідну матір,
дорогу твою, єдину,
як весну, пісні крилаті –
так любімо Україну.

Ганна Черінь

УКРАЇНСЬКІ КВІТИ

Вийшли зрання на гуляння
Українські діти,
Їх стрічали і вітали
Українські квіти.
Ось волошки, сонні трошки,
Синім шовком шиті,
Яснооки, чисто вмиті,
Розбрелись по житі.
Ось рожева конюшина,
А на ній і комашина,
Що, не дивлячись на ранок,
Їсть солодке на сніданок.
На горбочку мак,
В шапці, як козак.
Він яскравий, мов вогонь!
А бундючний – Бог боронь!
Вміє задаватись так,
Як будяк!
Там росте холодна м'ята
(Добре пахне, як пом'ята),
Там шовковая трава
Щось шепоче, мов жива.
А з травички – ніжні личка:
То вже Братик і Сестричка
У тих самих кольорах,
Що на наших прапорах.
Розбрелись по полю діти –

Більші, менші і малі –
Молоді яскраві квіти
Української землі.

Олена Полянська

ВИШИВАНКА

Вишивала ненька сорочечку сину,
Обшивала комір у волошки сині.
Голка блискуча, голка одежна
Хвильки здіймала в морі мережанім,
Нитку вела за собою червону,
Щоб на рукавах ясніли півонії
Серед волошок як небо синіх...
Мама сорочку вишила сину.

Загадка гірського озера

Є на Алтаї дивне озеро, в якому росте каміння. Це явище здавна було загадкою для місцевих жителів.

Каміння росте досить швидко: спершу з'являються маленькі камінчики, згодом вони більшають, твердішають і перетворюються у великі валуни.

Місцеві жителі використовують їх як будівельний матеріал.

Вчені дослідили, що озерна вода насичена солями магнію, а джерела, що б'ють з підземних горизонтів, несуть озеру соду. В результаті взаємодії цих розчинів утворюється тверда маса. Таким чином в озері росте каміння.

Дивні дощі

Поблизу річки Амудар'ї є Долина Живих Дощів. Таку назву ця місцевість дістала після того, як над нею одного разу випав «дощ» з дрібних жаб, а другого – разом з потоками зливи на голови здивованих людей попадали риба й жаби.

Це розбійник-смерч, мов потужний атмосферний насос, висмоктавши воду з озера разом із його мешканцями, виливав усе на селище Дерганата, лякаючи й дивуючи людей.

Сторінки склала Тереза ШЕНДРОЮ

Вірна жінка

Дуже радо вийшла заміж
Молода Одарка,
Та вже з перших днів із мужом
Виникла в них сварка.

Бо Одарка свому мужу
Тільки борщ варила
І ніколи кусень м'яса
Йому не вділила.

Тільки у свій рот широкий
Все Одарка пхала.
Лиш для себе вона м'яса
В ятці купувала.

Дуже гарно виглядала,
Щоки рум'яніли.
Як всміхалася Одарка,
Парубки дуріли.

А як моргне чорним оком –
Хоч з берега в воду.
Бо ніхто серед жіноцтва
Не мав таку вроду.

Від борщу і бараболі
Геть ісхуд мужчина.
Снилася йому щоночі
Смачна солонина.

З голоду заслаб нарешті
І приліг на лаву.
Та Одарка не журилась,
Пила собі каву.

Та небавом схаменулась,
Що справи погані.
Чоловіку – гірше й гірше
І вночі, і зрання.

Тож покликала сусіда –
Старого Тараса.
Чоловік, каже, не хоче
Їсти навіть й м'яса.

А Тарас сказав Одарці
Слово чесне й гоже:
– Даєш м'яса, коли їсти
Твій муж вже не може?

Сповідь

Совість мучила Горпину,
Бо як повінчалась,
Відтоді перед панотцем
Вже не сповідалась.

А гріхи свої Горпина
Знала, добре знала.
Бо не раз у чужій хаті
Вона ночувала.

Мучило оце Горпину,
Не давало спати.
Думала, що їй потрібно
Би висповідатись.

Те, що мітила Горпина,
В неділю зробила:
До попа пішла раненько,
Як постановила.

Здивувався геть панотець:
Яке диво сталось,
Що Горпині сповідатись
Раптом забажалось?

Він сказав: – Якщо бажаєш
Щиро сповідатись,
Свої гріхи визнай, жінко,
Не треба встидатись.

Приклонися, а щоб сповідь
Була вся успішна,
Спершу тебе запитаю:
Ти чесна, чи грішна?

– Грішна? А це що, панотче?
Поясніть, щоб знала.
Дотепер такого слова
Я не зустрічала.

– Та чужих ти чоловіків
Колись обнімала,
Може, з ними цілу нічку
У постелі спала?

– Схаменітеся, панотче,
Смішно таке чути.
Хіба з чужим чоловіком,
Могла я заснути?

У лісі

В ліс пішов Микита рано
Дерево рубати,
Бо хотів дровець здорових
Біля хати мати.

Нарубав, скільки потрібно,
Аж боліло тіло.
Але раптом понад лісом
Страшно загриміло.

Блиснуло, і знову громи
Почали буяти.
А Микита запряг коні –
Треба утікати.

А як вийшов на дорогу –
Що дальше робити?
Вітер, буря, чорні хмари,
Почало дощити.

Промок бідний аж до нитки
Микита край ліса.
Треба було в ліс ходити?
Краще би до біса!

Як добрався він додому
І зайшов у хату,
Скинув чоботи і одіж
Та уклався спати.

Та у мокрій він одежі
Мав грошей немало.
Носив гроші із собою,
Аби їх не вкрали.

Вранці запитав дружину
Чи мала охоту
Вичистити всю одежу
Бо впав у болото?

– Вичистила я ще сночі –
Жінка відповіла.
– Так намучилася з нею,
Що уся упріла.

Як почистила, нарешті,
На печі сушила.
Отже бачиш, чоловіче,
Все на час зробила.

Лиш чобіт я не торкалась,
А чому, питаєш?
А тому, що, чоловіче,
В них кишень не маєш!

Михайло ВОЛОЩУК

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

* За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
* Редакція може не поділяти точки зору авторів.
* Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
* Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК
UKRAINSKYI VISNYK
Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – **Тереза ШЕНДРОЮ**
Технoредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ
Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România